

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timiş-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 24
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

TOLLHEGGYEL

ÖREGEK EGYMÁS KÖZÖTT gyakran meghanyják-vefik a világ sorját-folyását. Valahogy velejár e már azzal a csöndes, szemlélődő életformával, mely, — függetlenül attól, hogy az ember még mindig erősen tartja az eke szarvát, vagy már átengedte ezt a fiatalabbaknak, — tapasztalatok és a leszűrt életigazságok kikívánczozása. Kikívánczozik az emberből a szó, a megállapítás, hogy hát „mi öregek így látjuk az életet...”

ÖSZBECSAVARODÓ HAJU, falusi magyar gazda járt bent a minap a szerkesztőségben. A főm embere, a föld szerelmese. Hatgyermekes családapa. Három fia és egy leánya bent él a városban, itt keresi a mindennapi kenyeret. Egyik leánya meghalt, a legkisebb fia pedig odahaza van, két éves házas. Karácsonykor jött meg az első unoka, mert hát a városi fiainak egyelőre nem kell a gyerek, mert „nem olyan a kereset”. Felcsillanó szemmel beszél az öreg, hogy végre megtört a jég. Van már gyerek. Pedig már azt hitte, hogy hatgyermekes családapa létére úgy fog elköltözni erről a sártekeről, hogy bele sem tekinthet egy unoka ártatlan, ragyogó szemébe. De jó az Isten, meg engedte érnie ezt is.

MI ÖREGEK gyakran szót ejtünk arról, — mondja, — hogy a mai fiatalságból hiányzik a szülők iránti megbecsülés. Legalább is nem olyan ez, mint volt a mi fiatal korunkban... — A keserű megjegyzés után nyel egyet és téfován néz körül: érdemes-e folytatni ezt a témát, hiszen csupa fiatal városi emberekkel áll szemben. A barátságos érdeklődésre azonban megered a nyelve és súlyos igazságokat mond. A városi ember nyelvén ezt a sok igazságot talán úgy lehet a legtömörebben összefoglalni, hogy a paraszt szülők szeretete a legtöbbször vajmi gyatra befektetés. A szülők szeretetnek nincs meg a kamatja, amit pedig minden ember remél és vár. Félős szeretettel nevelik fel gyermekeiket. Lehoznák értük a csillagot is az Égrről s mire megöregszenek: szinte senki sincs, aki gondjukat viselne.

HANGYASZORGALMU ÉLET UTÁN hovatovább odajut az öreg falusi szülő, hogy karja már nem bírja a munkát. Akarhányan ilyenkor azután kinezett, többször meggyűrt, ha szontalan butordarabok lesznek csak valamelyik gyerekek házában sarkában. „Nem akarom a fiatalokat vadolni...” — hangoztatja az öreg, — „mert fiatalokat vadolni...” — hangoztatja az öreg, — mert éppen elég nekik is a gondjuk, bajuk. Nehéz az élet. De hiszen az élet sohasem volt olyan könnyű, hogy az embernek a szájaiba repült volna a sültgalamb. Meg kellett füzdenni mindig a betevő falatért. De akadt mindig egy meleg kukó, egy jószívvel szelt karéj kenyér s pár jó szó is az öregek számára. Az én apám hetvennyolc éves korában halt meg, de úgy megsírtam, mintha tizenöt éves koromban vesztettem volna el, mint a család támaszát. Megfordult a világ. Ha megházasodik a fiu és a fiatal menyecske megmelegszik az új otthonban: kezébe veszi a gyepőt. Ó parancsol, ő lesz az ur a háznál, a férje, megkevesebbé pedig az öregszülők, akik pedig azt a kis földet s azt a házat a két kezük munkájával szerették. Már csak városi módi szerint nevezik az öregeket, hogy „anyós” meg „após”. Fekütnélnek szalmát kapnak a sarokban, rossz dikót az istállóban, de ismerek olyat is, aki kukoricahántáson hál kora tavasztól késő őszig az ámbituson. A menyecske nem igen tisztogat rájuk: néha főz nekik. Héjában főit krumpli a hétköznapi és vasárnapon főz vagy rántás és só nélkül — bableves...”

GYUJTSON RÁ, apámuram! — kedveskedik egyik kollégának a nekibuzult öregek és megkínálja Nationaleigazságtával. Az öreg nemcsak szabózik, élvezettel rágyújt. — Odahaza pipálni szoktam, — mondja némi szünet után, — már amikor tejjel rá. Mert ne gondolják, hogy a menyem szívesen türi. Pénzposztolás az Ilyesmi, szokta mondani. A fiamat le is intette a dohányzásról. Ez a ő joga, nem szólok bele, de meg hogy most az unokára elég kútségik lesz, jól is teszi a fiam, hogy nem dohányzik. De én már... én ebben öregedtem meg. Lérem. Nekem ez úgy kell, mint a rózsának a

harmat s a tavaszi szántásnak a langyos eső. Az ember belefújja a füstbe a keserűségét. Az anyjuk imádkozik. Ez az ő vigasztalása. Mert hát hitvalló a mi fiamlánk, az is volt mindig. Én is eljárok a templomba. Jobbadán csak mi öregek járunk oda. A fiatalok ritkán jut eszükbe az istenháza. Talán azért is próbálja meg őket egy a Gondviselés...

PEDIG HAT nem is volnánk még oly nagyon öregek, — folytatja azután, két szippantás között, — a hatvanhetedik esztendő taposóm, az anyjuk meg most volt csak ötvenkiléne. Ebben a korban még nem lehet azt mondani, hogy az öregszülő nyűg, kolonc. Az öreg a háznál a tavaszi és nyári munka idején az állatetető, a háziigazgató s most, hogy már itt az unoka is, gondját viseinők annak is. A könnyebb mezői munkánál még hasznomat veszik. Nem értem, nem értem a fiatalokat...

UJSÁGOT OLVAS-E? — kérdi tőle egyikünk. — Szoktam, — ez a válasz. A fiam néha megveszi. Karácsony-

kor meg én vettem meg. Ez is kell az embernek és jó, hogy van. Valamikor, amikor jobban telt reá, minden nap megvettem. Most bizony ünnep, amikor megveszem. Ezért is jöttem. Ha akadna egy csomó régi újságja, ami már nem kell, megköszönöm. Ilyenkor télen az ember szívesen elolvastatja, úgy sem igen akad sok dolog a ház körül. És arra is kérem a szerkesztő urat, írjanak valamit rólunk, öregekről. Irják meg, hogy mi öregek így látjuk az életet... A fiatalokért dolgoztunk s elváránk tőlük, hogy hátralevő napjainkra mindannyiunkat megbecsüljenek. Hogy az anyjuk ne azért imádkozzék, hogy a jó Isten szahja már rövidre s mi életünket, Mert hát mi a földért éltünk meg a gyerekekért. Meg azért a kicsi unokáért. Isten bizony, őértük.

...No, ne gondolják az urak, hogy én mindig könnyezni szoktam. Csak most, hogy ez eszembe jut, eszembe jut az én öreg apám. Hogy szerette ő is az unokáit. A térdén lovagoltatta valamennyit... Hát ennyit talán én is csak megérdemelnék... (—r)

Beteljesedik a Távolkelet kulcsának végzete

A Maláji-félszigeten a japán légihaderő korlátlan ura a helyzetnek Szingapur bevételére rövid idő kérdése — A lakosság fejvesztetten menekül a veszélyeztetett városból — Londonban tetőpontra hágott az izgalom

A Domei-iroda jelentése szerint a japán légi haderő a Maláji-félsziget légiterében korlátlanul uralkodik. Japán adatok szerint a háború kitörésekor ötszáz brit repülőgép állomásozott a félszigeten, amelyekhez még ötven ausztráliai és negyven holland indiai gép csatlakozott. A pontos megállapítás szerint lehetőleg vagy a földön elpusztított gépek számának levonásával az angoloknak már csak alig száz repülőgépük maradt ezen a vidéken s a japán repülők nagy számbeli túlsúlyban vannak. A Szingapur erődítése ellen intézett legutóbbi japán légitámadások után, melyekről jelen számunkban beszámolunk, a brit légi erő újabb súlyos veszteségeket szenvedett.

A „Távolkelet Kulcsa” miatt Londonban egyre nő az aggodalom. Az angolok nem tudták feltartóztatni a japán előnyomulást a Maláji-félszigeten. A szingapuri helyzetre jellemző fényt vet egyébként a „Piccolo” című olasz lap híradása is: eszerint a bagdad—ausztráliai angol légi járat repülőgépei, melyek eddig Szingapurt is érintették, most elkerültek a várost. Nyilvánvaló, hogy Szingapurt az angolok már nem tartják ellégé biztonságos helynek. A város lakosságának zöme elmenekült: a déli irányban vezető utak tele vannak menekültekkel, akik gyalog, kerékpáron vagy kocsin igyekeznek minél távolabb kerülni Szingapurtól, míg a japán repülők gyakran bombákkal árasztják el az utat.

A bostoni rádió bevallja, hogy eszetenlenség lenne, ha valaki Szingapurról még most is mint „bevehetetlen” erődíj akarna beszélni.

Szingapur, a „Távolkelet Kulcsa” ma már a fejvesztettség és riadalom városa.

Nagyarányu légi ütközet Szingapur fölött

Tokióból jelenti a Domei-ügynökség: A japán császári főhadiszállás közölte, hogy pénteken délután a japán légi erő erős bombázó- és vadász kötelékei, bár az eget sűrű fellegek borították, újabb sikeres támadást intéztek Szingapur ellen. Az ellenséges vadászgépekkel kifejlődött légi ütközet során a japánok Szingapur fölött nyolc Buffalo-rendszerű brit gépet lelőttek, majd tetszés szerint bombázták és rombolták szét az ellenséges katonai berendezéseket Szembawan és Tengah repülőterein. Más japán légi alakulatok

Pahang és Dzsohor tartományok határvárosát, Endaut támadták s ott a katonai és kikötőberendezéseket, valamint a kikötőben horgonyzó hajókat bombázták. Egy ellenséges felderítő gépet a japánok lelőttek.

Pénteken a japán légi erő tizenhat ellenséges gépet lelőtt, hetet pedig a földön pusztított el, ugyanekkor két japán repülőgép kényszerleszállást végzett a japán véderő által elfoglalt területen. (Rador).

Csang-Ka.-Sek amerikai segítséget sürget

Sanghaiból jelenti a Rador: Az odaérkezett hírek szerint Csang-Kai-Csek tábornagy az amerikai megbízott útnán, aki csütörtökön elindult az Egyesült Államokba, levelet küldött Rooseveltnek. Ebben a levélben Csang-Kai-Csek tábornagy kéri az Egyesült Államok kormányát, hogy a csungkingi kormánynak küldjön jelentős segítséget.

SOK BRIT KATONA ATSZÖKIK A JAPANOKHOZ

Bangkokból jelenti a Rador: A „Bangkok Times” című lap a maláji frontról szerzett értesülése szerint a 2. számú brit hadosztály megsemmisítése alkalmával Hulton tábornokot és tíz tisztet a japán csapatok

foglyul ejtették. Ezenkívül a dzsungelből számos brit katona szökött át a japánokhoz. A brit csapatok összes gépkocsijait és harc kocsijait hátrahagyva menekülnek.

A JAPANOK ELFOGLALTÁK MALAKKA VÁROST

Tokióból jelenti a Rador: A japán császári főhadiszállás közlése szerint a japán csapatok a Maláji-félszigeten elfoglalták Malakka városát, amely a félsziget nyugati részén van és rendkívül fontos város. A japán csapatok folytatják a rendetlenül visszavonuló ellenséges erők üldözését.

Német és román csapatok Szebasztopol előtt visszavetették a Szovjet előretörési kísérleteit

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A Szebasztopol előtti fronton német és román csapatok ismételt visszautasítottak ellenséges előretöréseket és a szovjet csapatoknak súlyos veszteségeket okoztak. A Krim-félsziget nyugati partján egy német partvédő úteg visszafordulásra készített ellenséges hadihajókat.

A keleti front középső és északi szakaszán a német véderő csapatai a légi erő kötelekeinek támogatásával, a súlyos védelmi harcokban tegnap is súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek. A Kursktól keletre levő körzetben egy rohamcsapat-

vállalkozás alkalmával három ellenséges ágyút és több gépfegyvert zsákmányoltak vagy megsemmisítettek.

Anglia keleti partja előtt egy brit aknaszedő hajót bombatalálattal súlyosan megrongáltak.

Északafrikában, Solium körzetében tovább tartanak a német—olasz állások ellen intézett élénk támadások és heves tüzérségi hadműveletek. Kirenkában és az egyiptomi partvidéken a német repülőik eredményesen bombáztak brit páncélos és gépjármű oszlopokat, repülőtereket és sátoráborokat.

Német harci repülőgépek nappal és éjszaka eredményes támadásokat hajtottak végre La Valetta kikötőberendezéséi és a Málta szigetén levő brit repülőterek ellen.

Finn harctéri jelentés

Helsinkiből jelenti a Rador: A finn haderő főhadiszállása közli, hogy az egész fronton kölcsönös felderítő tevékenység volt. Az ellenséges felderítő osztagokat szétszörták vagy megsemmisítették. Megállapították, hogy az ellenség nőket is felhasznál a felderítő tevékenységénél. Számosat közülük elfog-

tak. Egyes helyeken tüzérségi tevékenység és gránátvető harc támadt.

ELVESZETT BRIT ÓRHAJÓ

Amszterdamból jelenti a Rador: A brit tengerügyi hivatal közli, hogy a „Lady Shyrley” nevű brit órhajót az ellenség megtámadta és elvesztettek tekinthető.

Halvaszületett béhetersek

A demokráciák féktelen bosszúvágya nem szolgálja a béke ügyét!

— alapítja meg egy török lap!

Izstambulból jelenti a Német Távirati Iroda: A demokráciák ugynevezett békeszándékai egyre türelmetlenebben nyilvánulnak meg Németországot illetőleg, — alapítja meg a „Kunhuryet” című török lap cikkírója, Nadi. A demokráciák mostantól fogva „a német nép megbüntetéséről” beszélnek. Mint megállapítható, ezuttal is előre isznak a medve bőrére.

A demokráciák minden béketerve halvaszületett, — írja a továbbiak során Nadi, — majd elítélően nyi-

latkozik a demokráciák féktelen bosszúvágyáról, mely abban a reménykedésükben nyilvánul meg, hogy a német népet, egy nyolcvanmillió lélekszámú nép-tömböt letörölhessék a föld színéről.

Ez a bosszúvágy, — írja a szerző, — sohasem segítheti elő a béke ügyét.

Az emberiség ma egy oly véres küzdelem szemtanuja, mely éppen a versaillesi béke következménye. (Rador)

Mindennap loptak — mégis adósak maradtak

A négy középiskolát végzett „betörőbandafőnök” különös vallomása Amikor a betörőket tönkreteszi a „spekuláció”

A bucarestii rendőrség négytagú betörőbandát tett ártatlanámmá, amelynek vezetője Baiu Ioan volt. A banda „főnöke” középiskolai végzettséggel rendelkezik és

eredeti módon szervezte meg bandáját. Elsősorban is kötelezte társait, hogy naponta legalább egy betörést vagy lopást kövessenek el. A bandáták,

ha tetszett vagy nem, kötelesek voltak naponta valamit ellopní.

„Főnöküket” nem érdekelte, hogy milliós lopást vagy csak egyszerű zsebmetészt hajtottak végre, a fontos az volt, hogy

tartsák be az előírt „munkaprogramot”. A rendőrség elsőnek a banda vezetőjét fogta el. Baiu

Ioan a rendőrségen elárulta társait és kijelentette, azt kívánja, tartoztassák le azokat is, mert a börtönben eltöltött idő „megkeményítí” az igazi betörőt. Társai is valamennyien ismert betörők, akik kitűnően kezelik a betörésnél használatos szerszámokat. A négy tagból álló banda

negyven nap alatt negyvenkét betörést és lopást hajtott végre,

de volt olyan nap, amikor csak egy-egy szegény családny vagy szolga, holmiját sikerült elemelniük. Tevékenységük ellenére valamennyien rongyos ruhában voltak, amikor elfogták őket. A rendőrség megállapítása szerint még élelmézesüket sem tudták kifizetni abban a korcsmában, ahol ettek. Erre vonatkozólag Baiu Ioan ezeket mondotta:

— A spekulánsok miatt kerültünk ilyen sanyaru helyzetbe!

— Milyen spekulánsok miatt? — érdeklődött a kihallgatást végző rendőrtiszt.

— A vásáriok miatt... — válaszolta Baiu — mert a lopott holmiért alig adtak valamit.

Kihasználták helyzetünket, mert tudták, hogy betörők vagyunk.

Sajnos, nem tudtunk ellenük védekezni, nem jelentettük fel őket.

A „spekulánsok” négy „áldozatát” átadták az ügyészségnek.

Japán visszautasítja azt a vádat hogy a színes fajokat a fehérek ellen uszítaná

Tokióból jelenti a Rador: A „Japan Times and Advertiser” című lap cikket közöl, melyben az ellenes propagandával szemben megállapítja, hogy a jelenlegi háború egyáltalában nem a fehér és a színes fajok egymás elleni harca.

— Japán magatartása a jelenlegi háborúban nem alapul a fajok közötti különbségen és ellenségeskedésen, — írja a lap. — Japán azért harcol, hogy felszabadítsa az ázsiai népeket az angol-amerikai imperializmus igája alól s

legkevésbbé nem szándéka Ázsia valamelyik fáját a világ bármely más faja ellen uszítani.

A szerbiai német népcsoport jogi helyzete

Belgrádból jelenti: A szerbiai hivatalos lapban rendelet jelent meg a szerbiai német népcsoport jogi helyzetéről, amely szösz szerint a következő:

A szerbiai német népcsoport magában foglalja minjázokat a nem német állampolgár németeket, akik ezen a területen élnek és a német népcsoportvezető irányítása alatt állanak. A német népcsoport ugy politikai, mint gazdasági és művelődési téren szabad tevékenységi jogot élvez az általános törvényes rendelkezések keretében.

A szerbiai német népcsoport közjogi személyiség. A népcsoport érdekeit a népcsoportvezetők bizalmi férfiak képviselik, akiket az egyes községekben, vármegyékben és bánóságokban neveznek ki. A bizalmi emberek jogosultak a szűkséges tanácskozások vezetésére és az együttes munka biztosítására. A népcsoport kívánásainak az illetékes állami és közgazgatási hatóságoknál a bizalmi férfiak a szószólói

A szerbiai német népcsoporthoz tartozók minden tekintetben egyenjogúak a szerb népcsoporthoz tartozókkal, különös tekintettel a közhivatalokban való elhelyezkedésre, a közigazgatásban levő együttes munkára, a gazdasági életben, valamint az ingó és ingatlan javak szerzésében.

A német népcsoport német népiségének teljes megóvását, a nemzeti-szocialista világnézethez történő alkalmazkodást, a népi élet szabad fejlődését, szabad létrehozását és megtartását, valamint a népi és művelődési kapcsolatoknak a német anyanyéppel való ápolását biztosítani fogják.

A német népcsoportnak joga van művelődési, politikai, gazdasági és szociális téren a szükséges szervezetet létrehozni.

Elkeseredésében lenyelte börtöndjének a kulcsait

Budapestről jelenti: A kassai pályaudvaron különös öngyilkossági kísérlet történt. Durik Istváné a budapesti személyvonattal érkezett meg a kassa vasuti állomásra, ahol hordárt, majd bérkocsit keresett, de — nem talált. Amikor látta, hogy nem akad senki, aki két börtöndjét a városba vitte volna,

időgrohamot kapott és elkeseredésében börtöndjének kulcsait lenyelte.

Durik Istvánét életveszélyes állapotban szállították be a kassai kórházba.

Elloptak egy egész erdőt az ecsedi lóp mellett

Az Ecsedi-lóp Leccsapoló Társulat feljelentést tett a szatmári rendőrségen, hogy a Mérk-csatorna töltése mellé telepített tízéves nagykiterjedésű akácfaerdőt ismeretlen tettesek

egészen kiirtották.

A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak a tettesek kézrekerítésére és a szomszédos Nagyecsed községben igen sok ember házában

megtalálták a kivágott akácfa egy részét. Az illetők ellen eljárás indul. A vizsgálat tovább

„URANIA” sláger- filmszínház ARAD. TELEFON: 12-32

Ma! Rendkívüli premier!

THEODOR LOOS

a vörös bestiák felejthetetlen hőségnek izgalmas filmje a

Tengeri farkasok

Előadások 11:30, 3, 5, 7 15 és 9 15-kor Hiradók

Következik: Egy bájos, mulatságos, a régi időket felelevenítő vígjáték

FIU VAGY LEÁNY

HELI FINKENZELLER, HANS HOLT

Hitelt vesztett jelszavak és fantasztikus rémmesék jegyében ülésezik a pánamerikai konferencia

Washington ismét előszedte a lomtárból az „ötödik hadoszlop” mumusát. Az értekezlet kulisszatitkai — Roosevelt minden áron bele akarja vonni Délamerika államait a háborúba.

A Német Távirati Iroda riodejaneirói jelentése beszámol Sumner Welles északamerikai helyettes külügyi államtitkárnak a pánamerikai kongresszus megnyitóján elhangzott beszédéről, mely propagandamegnyitkozás volt a háromhatalmi egyezmény tagállamai ellen. Mint más északamerikai politikusok, Sumner Welles is azt állította, hogy ezek az államok meg szeretnék lődiítani a világot. Kifejtette, hogy Amerika országainak függetlensége „ebben a veszélyes órában” Amerika egységétől függ.

Sumner Welles a tengelyhatalmak konzuli hatóságait a „tengelyhatalmak ügynökeinek” nevezte s az amerikai kapcsolatok megmetyékezésével vádolta őket. A továbbiak során megjegyezte, hogy az Egyesült Államok kormánya sem követelést, sem ajánlatot nem terjesztett egy amerikai köztársaság elő sem abból a célból, hogy foglaljanak állást Japánnal szemben. Beszéde végén Sumner Welles hangsúlyozta, az Egyesült Államok érdekét a délamerikai nyersanyagok igénybevétele tekintetében és a hitlerizmus teljes felszámolását követelte. (Rador).

D-szebéd a távozó bucurestii horvát követ tiszteletére

Bucurestiből jelentik: Edo Bulat bucurestii horvát követ tiszteletére, akit kormánya visszarendelt államhelyéről, pénteken délelőtt Antonescu Mihai miniszterelnök helyettes díszes délutánt adott. Az ebédén megjelent a kormány és a diplomáciai testület több tagja. Az ebéd alkalmával Antonescu miniszterelnök helyettes mondott elsőnek beszédet, amelyben sajnálkozását fejezte ki a követ távozása felett, majd utalt arra a sok hasonlatosságra, amely a horvát és román nép történelmében előfordul. Hangsúlyozta a helyettes miniszterelnök, hogy a holnap Európája az igazság Európája lesz, amelyben a népek tenetségükhöz és életakarataikhoz mértén kapnak szerepet. Antonescu Mihai miniszterelnök helyettes beszédére a távozó követ válaszul és hangsúlyozta, hogy a horvát nép szövetségesei oldalán az új és igazságos világharcért küzd. Beszéde végén a horvát diplomata Romániát elítélte.

Mértékadó német vélemény Sumner Welles tengelyellenes kirohanásáról

Berlinből jelenti a Rador: Felhatalmazott forrásból közlik: A riodejaneirói konferencia megnyitóján és Sumner Welles helyettes külügyi államtitkárnak ezalkalommal elhangzott beszédét kommentálva, a német főváros politikai körei megállapítják, hogy most már nyilvánvaló az Egyesült Államok ama szándéka, hogy beledöntse a háborúba Délamerika államait.

Welles tengelyellenes kirohanásáról

Japán hivatalos közleményei ezt lesűzőgzték, sem területi épségeiben, sem szuverenitásában nem fenyegetik a háromhatalmi egyezmény államait, csak az Egyesült Államok politikája.

Az „ötödik hadoszlop” jelszava, melyet ismét világgöröppentettek, oly bárgyú kitalálás, hogy cáfolatra sem méltó, — állapítják meg Berlinben.

Berlinben és a Németországgal szövetséges országokban egyébként az a benyomás alakult ki, hogy Sumner Welles riadalomkeltő kijelentéseit a délamerikai államok, melyekben a nemzeti önérték és magatartás elevenen él, kellő értékére fogják leszállítani.

A jelek arra mutatnak, hogy Délamerika országai nem igen fogják vállalni azt a szerepet, hogy Roosevelt háborús eszközévé váljanak.

A timisoarai (temesvári) románosítási felügyelőség leünyeőség felhívása

A timisoarai (temesvári) románosítási felügyelőség közli a vállalatokkal, egyéni és társaságokkal, vállalatokkal, alapítványokkal és intézményekkel, hogy a vállalkozási személyzet románosításáról szóló rendeleti törvény értelmében a zsidó alkalmazottak további szolgálatban tartása iránti kérvények benyújtásának határideje február elsején lejár.

A kérvényeket a románosítási felügyelőséghez (Timisoara I., Bul. Regina Maria 7, et. I) kell beadni, vagy a timisoarai (temesvári), mint a Timis-Torontal (Lemes-Torontal) megyei cégeknek. A munkaügyi miniszteriumhoz, a központi románosítási hivatalhoz, vagy magához a románosítási felügyelőséghez eddig benyújtott kérvényeket nem veszik figyelembe. A felhívás felhívja a cégeket, hogy a kérvényeknek csak kivételesen indokolt esetben adnak helyet. A kérvények naponta délelőtt tizenegy és fél óra között adhatók be Smerceanu Miron dr., vagy Petcu Silviu felügyelőkhöz. A kérvényeket törvényes képviselőik után nyújtásuk be a cégek. A postán érkezett kérvényeket nem írták fel. A kérvény benyújtásával egyidejűleg a cégek három iratot kapnak, amelyet öt napon belül kiállítva kell visszaszerezniük.

A Times szerint

Az angol kormány átalakítása küszöbön áll

Stafford Cripps volt moszkvai nagykövet és Duff Cooper távolkeleti miniszter belépnék a kabinébe

Genfből jelenti a Német Távirati Iroda: A londoni „Times” című lap január 15-én megjelent számában az újság katonai szakértőjének tollából cikk jelent meg, amely arról szól, hogy az angol fővárosban egyre többet beszélnek az angol kormány átalakításáról. Churchill miniszterelnök kihasználva azt a tényt, hogy Beaverbrook lőszerűgyi miniszter még hosszabb ideig marad Washingtonban, több miniszter kicserélését tervezi. Első lépés lenne a lőszerűgyi miniszternek a levál-

tása. A cikkirő megjegyzi, hogy Sir Stafford Cripps volt moszkvai nagykövet és Duff Cooper távolkeleti miniszter helyet kap majd a kormányban.

Ugyanennek a cikknek a keretében a „Times” katonai szakértője kitér a maláji-félszigeti eseményekre is, amelyekre nézve megállapítja, hogy azokat az alsóház tagjai a legnagyobb figyelemmel kísérik. Ugy tudják, hogy Churchill hazatérése után igen heves parlamenti vitákra és felszólalásokra van kilátás a csendesóceáni helyzet ügyében (Rador).

Rejtélyes angol látogató járt a tragikus végű görög konzulnál

Rómából jelentik: A szmirnai görög konzul meggyilkolásával kapcsolatban a „Piccolo” című olasz lap közölte, hogy

a márget tv tárnkzó eszéze kávet Petridis görög konzul maga készítette el. Titkárnője vallomása szerint a konzul egy idő óta úgy érezte, hogy életét fenyegetik és ezért állandóan belső revolvert hordott magánál. A szálló személyzetének vallomása szerint Petridis konzul halála előtt néhány nappal angolul beszélő látogatót fogadott, akivel hosszasan és izgatottan tárgyalt. Azt hiszik, hogy a konzul rejtélyes látogatója angol titkos ügynök volt. A látogatót eddig még nem sikerült kinyomozni.

India szabadságát és függetlenségét követeli a pánhindu kongresszus

Amszterdamból jelenti a Rador: A brit hírszolgálat értesülése szerint a pánhindu kongresszus ülésén az egyik bizottság elfogadta a Nehru hindu vezér által előterjesztett határozati javaslatot, amely szerint az ország nemzeti alapon történő védelmét csak akkor lehet biztosítani, ha Brit-India szabad és független. A határozati javaslat hangsúlyozza az

Angliával szemben való bizalmatlanságot. A nép bizalmatlanságát az angolok semmiféle ígérete és fogadkozása nem tudja megváltoztatni. A hinduk megtagadják a támogatást, az angolok dolyfős imperializmusát, amely — mint azt a határozati javaslat megállapítja — össze sem hasonlítható a fascizmus tekintélyuralmával.

Törökország nem ad hitelt a brit szemfényvesztésnek

Berlinből jelenti a Rador: A német birodalmi külügyminiszteriumban kijelentették, hogy egyes angol újságok, így például a „Daily Telegraph” című lap, állásfoglalása a török kérdésben egyik fejezete a brit propaganda ama kísérleteinek, hogy elterelje a figyelmet a moszkvai értekezlet határozatairól és eloszlassa az ezek nyomán támadt aggodalmakat és

kétségeket. Ez az oka annak, hogy az angol sajtó a török érdekeknek a tengelyhatalmak részéről való állítólagos veszélyeztetéséről ír. A török sajtó reakcióját Berlinben úgy tekintik, hogy Törökországnak szándékában sem áll, hogy befolyásoltassa magát a brit eszmék és kísérletek által.

Meo van a balta csak a nyele hiányzik...

Egy amerikai építésmérnök tükrök segítségével akarja féltrevezetni az elenséges repülőket

Lisszabonból jelenti a Stefani-iroda: Newyorki tudósítások arról számolnak be, hogy az amerikaiak a nagy ipari központok elsötétítését tervezik, hogy megóvják ezeket a légitámadásoktól. Egy amerikai építésmérnök állítólag oly eljárást talált fel, melynek segítségével,

tükrök révén, egyes városokat a repülők előtt úgy tűntethetnék fel, mint hatalmas kiterjedésű vizeket, valóságos tavakat. Az új eljárás sikeréhez szakkörök nem fűznek sok reményt, mert hihetetlen mennyiségű tükröt kellene ecéliből előállítani. (Rador)

FORUM (Arad)

a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

MA! A SZEZON LEGSZENZÁCIÓSABB FILMJE! Egy téma, amilyent még filmen nem láttunk! — Egy tanár kettős élete: nappal tanár, éjjel gangster! — Egy film, amelynél izgalmasabb még nem volt!

Fekete péntek

A főszerepekben: BORIS KARLOFF — ANNA NAGEL — LUGOSI BÉLA

Műsoron kívül a legújabb 536. sz. UFA-híradók. Előadások: 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor. Délelőtt 11.30 órákor matiné, olcsó helyárakkal. — Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

AUBERMANN PETER (TIMISOARA—TEMESVÁR)

A középkorba teledkezett ódon német város

A Majna mentén a frankfurti München, Hamburg és Dreza mellett Németország egyik legszebb városa, Eszák és Dél határain terül el. A kétfőt szépségének szírványvidjával ivelli át. Aki kóstolót akar a középkorba teledkezett óvárosról, az csatán golyon egy kicsit az ódon, hét házól összeépített városnáza, az ú. n. Römer tájkán. A dóm, a „Fahrnör”, „Saahof”, a „Frauenstein” és a régi sóház körül található utcák, szóval a belváros legnagyobb része, a frankfurti eszarkoronázások idejében őserődű alakjában vannak meg. Legnata-osapó a „Römerberg”, a „Kömer-rei”, amelynek eszarkteremben tartották meg a koronázási dicsőnapelyt és a lakomákat. Frankfurt ugyanis egykor a keleti frank orodanom fővárosa volt, a Hohenstaufok óta pedig itt ment végbe a császár megkoronázása. Az óreg ódon kemény oszloptörzselében, a merészen egocendulo imom gotikus pilérek alatt tették a császár lejegre a csomó aragakóves koronát. Itt esküvött meg az új császár, hogy a birodalom rendíthetetlen tartóphére lesz. Künn ezalatt tolongott a tömeg. A szabálytalan háromszöget képező szuk tér csucos házain cameres lobogók lengtek. Valamennyi közül festőin emelkedett ki a régi sóház, pompás faragású oronzatával és élénkzsinű falfestményeivel. Amikor a kárcsu kürtök tölcéserszájából felharsantak az első akkordok, még jobban hátrazortották a tömeget. Tollbokrésny nyalka vitézek rugattak elő, pekesen ilve meg fiéankoló lovaikat. Megkezdődtek a koronázási tornák és lovagjátékok. A lovagok bemutatóját visszafojtott lélekzeitel követte végig az előkelő közönség, annál nagyobb zivaj támadt akkor, amikor a nép esődült a Römer elötti tere. Ném esoda, itt tartották meg a hagyományos ökörsütést és borsapalást, a városháza közepablakából pedig pénzt szórt a császár az egymást lökdöső tömeg közé.

Ezek persze egy régi, szines mult rezonanciái, tarka képek, amelyek a történelmi multban fürdő fantázia előtt usznak el. A régi Frankfurt a császárrok jóvoitából és kedvező fekvése folytán a jölet napfényes oldalán sütkérezhetett. Akárcsak Lipese áramtavásáraival nagy forgalmat csinált magának. Evtene több idegen kereste fel, mint amennyi lakosa volt. Ma a csucos házak mögöl a kémiai, elektrotechnikai művek és gépgyárak kürtői merednek az égnek. A régi városnegyedek görnyedő házaif meg a sima, tisztavonalu villák koszorúja övezi. Most pedig sziveskedjenek el velem néhány híres ember házába, akik több-kevesebb ideig lakói voltak ennek a városnak.

Nem messze a lópiactól van

GOETHE HÁZA.

Ebben töltötte a költő gyermekkorát. Apja a császári tanácsos, nem volt szegény ember. Erről ékesen tanuskodnak a csinosan berendezett szobák. A második emeleten látható a tanácsos ur képgyűjteménye. A harmadik emelet utcára nyölő részén volt a költő dolgozószobája, mellette a régi bábszínház. De a „legherzigebb” a konyha és az udvar. No meg a kémlelő lyuk, ahonddt a papa kikukucskált, hogy ragadozó madár szemével jól megfigyelje a fiatalurat. Az udvaron keresztül eljutunk egy új, modernstíliú esületbe: a Goethe-muzeumba és könyvtárba. Itt tudjuk meg, hogy a fiatal költő Frankfurtban írta Clavigo-t, Götz von Berlichingen-t és Werther keservéit. Goethe akkor még a Sturm és Drangperiode viharos hatása alatt állott. Ebben az idöszakban a toll fanatikusai nem az édeset, könynyüt és művészielg ígérteást vágyták, hanem a vadat, a barbárt, a fölszabadítót, a fantasztikust, a ködöst és rémeset. Götz pl. egy elképzelt középkor félbárbá hőseinek és szenvedélyeinek festésében kéfeleg. Ledobta a költészet klasszikus bilincset, még a verset is, mert a darab elejétöl végig prózában van írva.

Forradalmi hatást kavart fel a kesergő Werther. Ezren és ezren ismertek visszhangjára zajgó érzésefűnek az öngyilkos Werther siralmaiban. Goethe erős szellem volt, tele élettél és ifúsággal. Könyve megírása után csakhamar kivette magából a beteges közpöldöst.

A ROTSCILDOK ÖSI FÉSZKE

Frankfurtban egy ideig Goethe volt a szellemi élet fejedelme, amig Weimarba nem került. A pénzarisztokráciát hosszú idön keresztül azonban a Rotschildok képviselték. Ösi fészük nem messze Goethe szülőházától, az egykori Judengasse-ban volt. A Rotschildok mesés vagyónaröl és pénzügyi szerepléséről ki ne hallott volna? Érthető, hogy számos anekdota kering rölük. Már Heine mondta rölük: pénz korunk istene, Rotschild pedig a profétája. Nem egy Rotschild igen szükimarku volt, ami némileg megérthető abból a körülményből, hogy a gazdagokat sokasán ostromolják kölcsönkéréseikkél. Egy ízben egy offenbachii enygyáros fordult pénzért a Rotschild-bankhoz. A gyáros érvekkel meg-

spékelt kérése, amely egészen a rimánkodásig fokozódott, süket fülekre talált. Végül is a megszorult gyáros kétségbeesetten kifakadt: „Tudja meg, ha Ön és én nem léteznénk, akkor minden széthullana.” — „Hogy-hogy...?” — „Mert — mi mindketten azaz dolgozunk ami a világot összetartja. Ön pénzzel, én meg enyvvél.” — Ez hatott, Rotschild kiutalta a kért összeget.

BISMARCK EGYKORI OTTHONA

Felhívják a figyelmemet arra, hogy Frankfurtban lakott valamikor Bismarck is és pedig a Gallusgasseban és a Hochstrasseban. Itteni tartózkodásáról több apróságot őrzött meg a krónika. Szokása volt például, hogy éjszaka kiseret nélkül kilovagoljon a városi erdőbe. Házigazdája, egy vagyonos bankár nem sok figyelmet tanúsított híressé vált lakójával szemben. Amikor Bismarck szobacsengőt kért, mert kényelmétlennek találta, hogy szolgáljaért minduntalan kiszöljön, a poszgyüölölő háziur kurtán visszautasította. Néhány nap mulva azonban a lakókat pisztolylövések riasztották fel. A háziur szobáról-szobára rohanva, kereste a lövöldözöt és végül Bismarck szobájába lépett, aki nyugodtan ült íróasztalánál. Aktái mellett ott füstölzött még pisztolya. „Az ég szerelmére, mi történt?” — remüldözött a háziur. — „Semmi. Mindössze az inasomnak adtam jelt, hogy bejöjjon. Egész ártalmatlan jeladás ez, amelyet ön remélhetőleg hamarosan meg fog szokni.” Bismarck szobájában még aznap fölszerelték a zsinórcsengőt.

SCHOPENHAUER FRANKFURTBAN

Frankfurtban töltötte élete utolsó éveit Schopenhauer filozófus. Róla nevezték el azt az utcát, amelyben lakott, 1831-ben, amikor kitört a kolerajárvány, elmenekült Berlinből és Frankfurtban telepedett le. Mielött döntött tartózkodási helye felöl, egy ideig ingadozott Frankfurt és Mannheim között.

QUICK LUNCH

Írta: BARTÓK IREN

A helység, ahová ellátogattunk, az előkelő városnegyedben van. Előkelő a berendezése is, az árak jó borsosak, ezekhez illő természetesen a közönség is. Csak egy pillantás és megállapíthatjuk: ez a hely a mondén világ találkozóhelye. Látnuk itt hölgyeket, akiknek valóai előkelőségét finom arcvonásai és megjelenésük eleganciája mellett idegenszerű kiejtésük és a kőnapj halandókat észre nem vevő pillantásuk is elárulja. És vannak ugyancsak hamisítatlanul előkelő urak, rozsmár-bajuszal, címeres gyűrűvel, kimért mozdulatokkal. De a törzsvendégek nagyobb része mégis azokból a fürgé strébereköl kerül ki, akiket ellenállhatatlan vonz minden olyan hely, ahol rozsmár-bajusokat és címeres gyűrűket látnak maguk körül. Ebben a társadalomban a vastag aranylancok és a platina-rókok jelentik a pedigret.

Szóval, gazdagon és fényűzően kiállított itt minden, méltó a mondén világ igényeire. A faburkolatos falak közt pompásan hatnak a most annyira divatos, virágos vászonnal behuzott butorok. Az asztalkákon rózsaszín vagy halványkék terítők, az ablakok előtt csipkefüggönyök és itt is, ott is szines lámpácskák, amelyeknek az a hivatása, hogy alkonyattában misztikus hangulatba ringassák az aranylancokat és platinarókat. Az egyik oldalon, a magasba nyölő állványon a nemes italok légiölí, — a tokaji aszok, bordeaux- és rajnai borok. Malagák, Cordial Mesdoc-ok, benedictinerek, chartreuse-ök, whisky-k esábitó szineken kelletik magukat a kárcsu üvegekben. Mellettük paradicsom-szörpök, gyümölcslevek, paprika-koktélek és egyéb divatos apéritívek divatos hölgyek számára...

A palackok válogatott osztagai előtt, az asztaloknál; minden, mi áramvonalas nőknél szem-szájnak ingere! Saláták, apró szendvicsek, habkőnyű sütemények, friss gyümölcsök. Üvegálcákon vitamindus zöldekek egész sora: sárgarépa, cékla, zeller, zölöborsó, paradicsom, Uborka és paprika. Finom mártások. Csupa olyan éledd, amiböl csak kóstolhatni illik, de ha valaki öt adagot eszik, akkor sem hizik meg. Ez a fontos itt, kérem! Ezért olyan népszerű ez a hely mondén körökben! Mert aki meg akarja örizni kárcsu vonalait, az tudja, hogy semmi-féle igazán tápláló falatnak nem hódolhat. Tudja, hogy az 50 centiméteres derékát csak az ilven paradicsomos-sárgarépas semmiségek biztosítják. Persze, persze, mindezt meekaphatná valamévik espressóban is, de a pazar imprimében díszelő divatfama nem tartja mülősségéhez illőnek, hogy lötöl futó, dolgozó emberek közé vegyüljön. Meg aztán a espressók olcsót is számára. Neki akkor ilzik a kárlaszonddes ha eszék átlósághoz árt kárlat. Kellett tehát egy hely, amely az espressónak a luxus-

Egyik számadási könyvecskéje födelén följegyezte a két város előnyeit és hátrányait. Frankfurtról ezeket írja: Egészséges, szép vidék. Nagyvárosok kellemessége és változatossága. Jobb olvasóterem. Természettudományi muzeum. Jobb színház, opera, hangverseny. Több angol. Jobb kávéházak. Nem rossz víz. Senckenberg könyvtár. Nincs árvíz. Kevesebb figyelem meg. A hely és egész környéke borsóságosabb. Gyges fogorvos és kevésbbé rossz orvosok. — Mannheimet meg többek között így jellemzi: Kedvező időjárási viszonyok (tűrhetően meleg). Csend és nincs tolakodás (tolongás a vendézlőkben, színházban.) Jobban respektálnak. Jobb könyvkereskedő külföldi irodalomra. Jó társaskör. Nyáron jobb fürdő. Nagy könyvmegtakarítás. Kisebbsé tolvajveszedelem. Később inast tarthatok. Később jobb konyha.

Schopenhauer, mint látnuk, nemcsak a filozófia, hanem a jó konyha is érdekelte. Szeretett jól és sokat étkezni. Egy ízben a frankfurti Englischer Hofban a nagyétvágy Schopenhauer füle hallatára valaki gunyosan megjegyezte, hogy két ember helyett eszik, mire a rendszerint szallanés filozófus kurtán csak ennyit morgogott: „de kettő helyett gondolkodom is.”

Nem tudom megállapítani, hogy a keserny, de jóétvágyú gondolkodó szerette-e a nemes város messze földön ismert specialitását, a frankfurti virslit. Hogy mennyire összenőtt a virsli fogalma frankfurttal, azt Amerikában tapasztaltam, ahol nagyof olcsón kapható, sokan fogyasztják és egyszerűen „Frankfurternek” (népiesen: „hat doggnak”, azaz „forró kutyának”) hívják. Frankfurt büszke erre a találmányára és az erre vonatkozó jogait körömszakadtáig megvédi. Egy berlini vállalat meg merete kockáztatni a frankfurti virsli készítését, mire nem kevesebb mint 13 frankfurti virsligár porbe fogta. A berlini vállalatot elítélték és megföltták neki a frankfurti virsli gyártását. Akinek tehát hivatalból dolga akad a virsli körül s nem tudná ezeket, az most egyszerűmindenkorra vegye tudomását a frankfurti virslinek hivatalosan elismert és törvényes védett jogait.

kiadása. Ahol frakkos pincérhad nyüzög, ahol Lenthéric-parfümök uszkálnak a levegőben, ahol szemrebbenés nélkül illik kifizetni a méregdrága quick lunch-öt. Tudnuk kell ugyanis az is, hogy az-éhségtöl gyötört előkelő vagy ál-előkelő divathölgy há a korzón találkozik barátójével, nem azt mondja: „Drágám, térjünk be egy espressaóba!” — hanem ezt: „Darling, azt hiszem, itt van a quick lunch ideje...”

Nos hát, igen, itt van a „quick lunch” ideje, mert már tizenkettőt mutat az óra. A faburkolatos terem-be egymásután suhanak be a vitaminokra éhező, elégsáns nők. Az egyik asztalnál két fiatal hölgy ül mind a kettő művészi töklévre emelte a modern arcképfestészetet. Elöttük öt kis tál, a szírvány minden színében játszó salátákkal. Olv élvezettel csipegetik a zölöborsószeleteket és a nvers paradicsomszeleteket, mintha ezeknél jobbjai ételeket el sem tudnának képezni. Közben folyik a pletykázás, ami máskor is kellemes időtöltés, de most, a soványkoszt mellett csemegének számít. Mire a hölgyek végeznek a quick lunch-csel, néhány távollevő barátón sülvos sebektol borítottan marad a pletyka csataterén...

— Kérek egy Sidecare-koktélt! — szól a pincérnek egy természetes ur, akire az áramvonal nem kötelező s így rövid idő alatt nagy gyönyörtűsséggel tündetett el egy nagy tál imbiszit. Utána pedig megevett némi halat és vadat s így érthető, hogy az uriember alaposan megszomjazott. Ugy látszik, a tőmény italokat kedveli. — Sidecare-nak nevezett koktélt ugyanis olyan méregerős italok keveréke, amélvöl három pohárka után ugy érzi magát az ember, mint a versenyző motorbicikli oldalkocsijában a tizedik fordulóban. Szédül! Ember legyen a talpán, aki eböl három pohárkát megiszik egységsványának felborulása nélkül!

— Kóstold meg édesem az új koktélt, paprika is van benne — mondja az egyik áramvonalas a másikkal. — Utána nagyszerű étvágyad támad!

— Akkor nem kell — felel a másik. Ugyan mivel csillapítanám felpaprikázott étvágyamat? Talán egy tányérka zellerrel?

Sárgarépa, pasternyák, — az azért bizonyos, hogy az itt összegyüölő sovány és még soványabb hölgyek egész jókedvűek és beírki a most divatos quick lunch szerény fogásaival. Csak egy nehézsúlyu hölgy arcán tükrözödik mérhetően fájdalom. A hölgy fogyni akar és a viláért sem ehédelne többet három zöldeleggel borított szendvicssnél. Egész életében farkasétvágya volt és most, mialatt elkekeredve majszojja a sárgarépát olyan epedve gondol a tejfölös csirkepaprikásra mint a nagyszakállu mohamedánok Ramazan böjtje idején az első csillarga-

VITA ZSIGMOND (AIUD-NAGYENYED)

ANYANYELVÜNK

Nyelvújítás és nyelvtisztítás

A magyar nyelv egy ideig mohó szomjúsággal magába szívja az idegen elemeket, azután hevesen tiltakozik, meg akar tisztulni, önmagához akar visszatérni. Talán keleti származásunknak és a Nyugathoz kapcsolódó nemzeti sorsunknak a következménye ez. A magyar szellem érzi, hogy a Nyugatba kapcsolódva találta meg a maga fejlődésének útját, műveltségét nyugati indítékok lendítették előre. De ugyanakkor azt is érzi, hogy a germán, román, szláv nyelvfolyamok között egyedül, testvértelenül áll. Egyedül egész Közép-Európában, mert a finn-ugor rokonok, bármilyen kedvesek is nekünk, nyelvünknek, művelődésünknek ma aligha adhatnak segítséget. Szerencsére elevenen, gazdagon árad ma is a magyar népnyelv. Az őrsi a multat és egyre színesíti, frissíti a jelent. Irodalmi nyelvünk sohasem szakadt el népnyelvünkől, így, könnyű abba mind-egyre ismét belemerülni.

A középkor tudós magyar szerzetesei a latin szöveget figyelve irták legendáikat, példáikat. Átvették a latinos fordulatokat, mondatszerkezeteket, ők voltak egyben az első nyelvújítók is. A latinos mondatlejtés csak évszázadok folyamán idomul a magyar gondolkodáshoz. A reformációnak kell jönnie, hogy ismét föltörjön a népi nyelv, szétrepessze a latinság bilincseit és a kép láttató erejével világítsa meg a gondolat útjait. A kép egyenes uton, szöke-visz el a gondolathoz és kifejezi a magyar szemléletet. A magyar szem tisztán lát, összekapcsol, vagy ellentétbe állít és kiküszöböli; a nyelv is ezt az utat követi, nem pedig az elvont gondolkodás tekervényeit. Ezt érezte a magyar író az évszázadok folyamán, amikor idegen hatások nem homályosították el a látását. Pázmány magyar barokkja józannabb, vaskosabb, a földhöz, a valósághoz inkább ragaszkodó, mint nyugati kortársainak szelleme. A pajkosan színészkedő könnyűvérű rokokó tanítványa, Csokonai, a magyar föld színeivel valósággal teleszórja költeményeit, sohasem téved a talajtalan mesterkélttségbe. A magyar romantika kiemelkedik a német érzékenységből, elkerüli a francia szertelenséget és a nemzet sorsáért felelősséget vállaló harcban találja meg önmagát. De közben ott van Kazinczy és a nyelvújítók merész, forradalmár serege, kik a hagyományt szegénynek érzve, habzsolták a nyugati irodalmak és nyelvek eredményeit. A nyelvújítást a Nyugathoz tartozás követelménye, a nagy hiányérzet és az ellene való küzdelem tette szükségessé és kikerülhetetlenné. De aki nagyon gyorsan akar társai, mintaképei után rohanni, az könnyen megfélekedik a maga igazi lényéről és eltéved, vagy kifulladás. A nyelvújítók nyomában azonban felépített a mélyből építők és tisztogatók csapata is, így egy pár nemzedék munkája eltűntette a tulszokat.

Amagyar élet ellentétekből épül. Aki egyik felét ki szeretné rekeszteni, az nem érti meg a szellemiséget és csonkává akarja faragni. Ezért nem fér meg a magyarság egy vallásban, egyetlen szellemi irányzatban, vagy világlátásban. Szerencsétlen időkben az ellentétek kettéhasadnak, mint Széchenyi és Kossuth, ellenségesen állanak egymással szemben. De a szellem különböző utjai a közös célban össze is találkozhatnak és egymást kiegészítve építhetik a jövőt. Irodalmunk erre is ad példákat. Ady és Babits egymás mellett tárják föl a magyar élet titkait. Kunecz Aladár összefogó szellemiségbe az Erdélyi Helikonba közös munkára hívja meg a legkülönbözőbb szellemi írókat.

Kazinczy és a nyelvújítók után Darvas Gábornak kellett következznie, hogy a nyelvterjesztést elvégezze. A megemészten anyagot ki kellett dobni a nyelvből, hogy meg ne mérgezze. Az idegenből vett új szavak ugyan könnyen elmerülhetnek a nyelv

tengerében, ha egészséges a nép ösztöne és van ideje az áthasonlításra. De hogyna tömegével jtnak, városi, idegen hatásoktól meggyengült nyelvérzékű társadalomba, annak nyelvet mindig kevertté, foltoztól beszennyezetté teszik. Az idegen hatások éppen ezért csak az utolsó században, a magyar városi társadalom gyorsabb fejlődése idején váltak veszélyesebbé.

A kiegyezés utáni időkben rohamos fejlődésnek indulnak a fontosabb magyar városok. elsősorban Budapest. A német eredetű, magyar életben elhelyezkedni akaró sváb polgárság és a beözönlő zsidóság magyarul kezd beszélni, de még nem felejtette el szülei nyelvének hangsúlyát és gondolkozását. Így romlik el a nagyvárosi magyar nyelv hanglejtése és így telik meg a magyar nyelv németből átvett szavakkal és fordulatokkal. Az Akadémia egymagában nem harcolhatott eredményesen a magyar nyelv

vet fenyegető idegen áradat ellen. Egyes szavak kiküszöbölése és jobb magyar szóval való helyettesítése még édes-keveset jelent. A nyelv szellemét kell megvédelmezni.

Adyék romantikus nyelvújítása után, amely csodálatos lehetőségeket adott a magyar szónak, jönni kellett a mindennapi követelményekre figyelő, tisztító és védelmező mozgalomnak. Az újabb nemzedék körül néz a maga háza tájékán és hozzáfog az „aprómunkához.” Az Akadémia 1932-ben megindítja Magyarosan című folyóiratát, amelyben megvitatja a nyelvhelyességi kérdéseket és Kosztolányi Dezso nyelvművelő mozgalmat indít, rámutat nyelvünk szépségeire és cikkeiben hadat üzen minden idegen szónak. A mozgalom áttérjed a sajtóra és a rádióra és így befonja az egész társadalmat. Legmélyebbre hatnak talán a Halász Gyula csevegései, amelyekben kedvesen gunyolja ki nyelvi botlásainkat. Jól tudja, hogy az idegen szónál sokkal nagyobb veszedelem az idegen mondatszerkezet; az ellen küzd. Körülbelül ezt tartja Karácsony Sándor is. ki könyveiben szinte tintetűleg használ idegen tudományos szavakat, de neveltségessé teszi a városi, a hivatalos nyelv magyartalanságait.

Szomorú séta a londoni éjszakában

Este van. A tengerpart felől jéges szél fúj. A szünni nem akaró eső egyhanguan veri a házak ablakait. Vijjigó sirályok igyekeznek menedéket keresni a természet tomboló elemeivel szemben. London télen!... A Themze-hidak tömör oszlopai között sürrü, nedves köd gomolyog, a járótélok pedig dideregve sietnek tovább. A parlament híres nagyharangja, a „Big Ben”, ahogyan az angolok becézik, éppen kilencet üt, amikor a keletindiai dokkók mellett átvágók és a világhírű Limehouse környéke felé vesszünk utamat. A széltől korbácsolt ködfoszlányok valóságos kísértettáncot járnak körülöttem.

A híres Embankment

Kopaszon mérédő fái mögöttem maradnak. Körülbelül ebben az időben gyülekeznek ott London hajléktalanjai, hogy a messziről is ide látzó padokon és a Themze-hidak lejárói alatt megszokott helyüket elfoglalják. Napról-napra itt találni ezeket a szerencsétleneket, a sokmillió London szegényeinek „egszegényebbejait. Estéről-estére megtartják szomorú találkozójukat. Kölesönösen élbesszélük egymásnak elhibázott életüket és a panaszok feltörő áradata mindig ugyanabban a motívumban végződik: éhség és újból csak éhség. Ha az éhségtől és testi fáradalmaktól agyongyötört szerencsétlenek egyike vagy

ujabb és újabb ködtömegek gyülekeznek a folyó fölé, hogy aztán lomhán hőmpolygók füstfelhőként, fenyegető alattomosággal kusszanak föl az alacsony partokon. Kimondhatatlanul lehangoló a londoni téli este, mégis az angol főváros egyik legjellegzetesebb képe ez. Londont két nélkül csak a Nap nélküli Nápollyal lehetne összehasonlítani. Szinte érthetetlen, de valóban úgy van, hogy ezt az ember testére-lelkére egyaránt mázsás sullyal nehezítő időjárását még az idegenek is megfelelő keretnek találják e nagy, szürke város számára.

másika álomra hunyja szemét, akkor a legközelebbi szomszéd, akár barát az, akár idegen, virraszt sors-társa fölött. Mert a londoni Embankment fáradt közössége szigorú törvények között él. Egyrészt a társadalomtól rájuk kényszerített törvények Damoklész-kardként fejük fölött függő szigorú paragrafusai, másrészt a saját maguk alkotta iratlan törvények szabályozzák örömtelen életüket.

Az Embankment környékén felbukkanó Bobby nehéz bakancsainak döngő léptei nyomában mindig ott lopakodik

A legszégényteljesebb törvény,

amelyet az angolok valaha is alkottak. Ez az emberöltőkkel ezelőtt kiagyalt törvény London hajléktalanjainak szigorúan megtiltja, hogy éjszakánként idején a szabadban keressenek maguknak menedéket. A gyakorlatban ez a rendelkezés annyit jelent, hogy ezeknek az elcsigázott éjszakai vándoroknak tíz percenként változtatni kell helyüket, mert aki tíz percnél tovább tartózkodik ugyanazon a helyen, máris vétett a törvény ellen. Akit pedig a komor Bobby, akár ülő, akár fekvő, sőt még álló helyzetben is lehunyt szemmel, vagyis bölc következtetéssel alva talál, azt minden további nélkül lezárják. És esténként, ha a törvényben megszabott tilalmi idő elérkezett, megkezdődik ennek a seregnek végnélküli vándorlása. Újból és újból, ma éppen úgy, mint tegnap, szerencsét próbálnak és megkísérik, hogy a sötét éjszakában kinálkozó száz és száz buvóhely egyiken maglapulva valahogyan elrejtőzzenek a londoni rend őreinek szemei elől.

Éktelen gyermekszívaj zökkent ki gondolataimból. Észre sem vettem, hogy máris itt vagyok a Limehouse hírhedt negyedében, London sötétedőnek, bábéli zürzavarban kavargó nemzetközi matrótársadalmanak és piszkokban vegetáló ázsiai küljainak szűkebb hazájában. Az East-End a mi szemünkben mindig egyformán sárga és ráncosképi Lik és Csungok megszámlálhatatlan tömegének is második utálpont nyújt, akik a Jangcse-folyó iszapos vize mellé ide tették át székhelyüket és most

a rendőrség háta mögött

szívják tovább gyilkos mérgeiket. A házak ajtajában, meglebbenő gyöngyfüggönyök mögött kínai gyerekek lesekednek és örködnek apjuk bűnös álma felett, akik ajkukon átszelleműt boldog mosollyal ködbesző hazájuk lágy szellőtől ringó buja mákföldjeiről álmodnak. Az angolok ma kemény büntetéssel sújtják az álmodókat és megfélekednek arról, hogy ők voltak azok, akik az 1839-iki ópiumháborúban Kínát erre a bűnre megtanították. De így van rend

jén, ha az öreg Lik és Csungok földi létük legnagyobb iészét átálmodják, mert hiszen az őket körülvevő valóság csak posvány és létüket fenyegető, tátongó örvények szakadatlan sora.

A szűk sikátorokban lebug lebug mellett. A tudatlanságig lerészegedett emberek artikulálatlan ordítását és az éppen kihajózott durva tengerészek állati bömbölését messze lehet hallani. És a szennyes csapszékek előtt anyák szemérmetlen közönnyel csecse-nyöiket szoptatják. Az utca közepén beesett arcu, mocsos rongyokba öltözött gyerekek turkálnak a lökkökből idehordott hulladékok között. Szinte állatiasan hat, ahogyan a hulladékok között talált penészes gyümölcslejjüket fájják. Itt csak egyetlen ur parancsol: az éhség! De az nagyon hatalmas ur! Az ő parancsának engedelmeskednek azok a szerencsétlenek, akik először vesznek kezükbe gyilkoló fegyvert vagy betörő szerszámot. Akárhová nézek, piszkos, szegény, nyomorúság, elkeseredés, reménytelenség és riin méréd felém. East-End lakossága napról-napra növekszik. Kalandorok, a világ minden részéből, akiket a szeszélyes sors becsapott, bátorságukat vesztett éjszakai vándorok a folyók partjáról és még sokan mások, akiknek nem volt elég erejük, hogy a konok étellel megbirkózzanak.

A némán gomolygó ködfelhők ezen a késő téli éjszakán nuntha velem akarnának lépést tartani, ki-mért lassúsággal vonulnak a tenger felé. A látottak mélyesges benyomása alatt, szinte szomorúan keresem a legközelebbi „Bus”-megállót, hogy a West-End felé vegyem utamat. A Limehouse koresmáinak éke-ten lármáját idáig hallom és a szennyes sikátorok porodot bűzét még mindig orromban érzem. Ön-kentelenül hátra fordulok de nem látok semmit, csak piszkos ködöt, amely jótékony nagylelkűséggel bojtja nedves takaróját az egyébként oly büszke angol fővárosnak erre a szegényfeltjárja.

(n. f. f.)

GYERMEKFELVÉTELEK

0-1000 és a műtermében

Porték
művészi kivitelben
infáncos ábrák készíthetők

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

fényképészeti műtermében

Timisoara 1, Piața Libertății 4 sz.

TELEFON: 24-10

Hírek

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timisoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Baboczay György

Eminescu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyi előfizetői házhöz való kézbesítéssel együtt havonta 90.—
le, negyedévre 270.— lei, félévre 520.— lei és egész évre
1.000.— lei.

Magyarországon havonta 5.— pengő, negyedévre 15.—
pengő, félévre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Féltáji, yomszenti vásárlásnál hétköznap 26 fillér,
vasárnap 30 fillér.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyá-
raknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres
előfizetési díj kétszerese.

Szókék vagy barnák voltak-e

a gallok

A francia iskolakönyvek azt tanították, hogy a gallok, a franciak elődei, szókék és magas termetűek voltak. Lot francia történetíró most szembeszáll ezzel a hagyományos nézettel és rámutat arra, hogy sem Polybios római történetíró a II. században, sem Julius Caesar nem emlékezik meg a gallok külsejéről, ez pedig megmagyarázhatatlan lenne, ha a rómaiaktól a gallok olyan mértékben különböztek volna, mint a germánok. A gallokat ábrázoló szobrok és domborművek nagy része nem mervadó, mert minden megkülönböztetés nélkül csak a „barbárokra” vonatkozó hagyományos elképzelést öntötték alakba. Az egyedüli kivétel képezte „Haladó gladiátor” feje ezzel szemben a mai fiatal francia paraszt arcvonásait tükrözi vissza. A hiteles tanúbizonyságok szerint a gallok sem nagytermetűek, sem szókék nem voltak. A szóke és vöröses színt nagybecsülték ugyan, ennek elérésére azonban különleges festési eljárásokat használtak. Amikor Caligula császár a germánok fölött aratót állítólagos győzelmének megünneplésére diadalmenetet akart rendezni, a rendelkezésre álló gall statiszták közül a legnagyobbakat kellett kiválasztani. „Ha a franciák — mondja Lot — tudni akarják, milyenek voltak ősük, nézzék csak meg egy-nyást, vagy nézzenek a tükörbe”.

Corsóban Aradon PAGO-PAGO

Ellenőrzés a nemzetvédelmi illeték fizetőjére. A pénzügyminisztérium megállapította, hogy még mindig számos kereskedő van, aki a nála eszközölt vásárlások után nem számítja fel a négy százalékos nemzetvédelmi illetéket. Ennek ellenőrzésére, illetve megakadályozására a minisztérium elhatározta, hogy bizonyos utcákon, valamint a városokból kivezető utak mentén ellenőrző szolgálatot rendez be. Akiket vásárlások végetérvél az illeték fizetését igazoló jegyzék nélkül találják, a törvényben előírt bírsággal sújtják, nevüket a napilapokban és rádióban nyilvánosságra hozzák, az árakat pedig, ami után nem fizettek illetéket, elkobozzák.

Csungking elégedetlen az angolszások taktikájával. Tokióból jelenti a Rador: Hori, a japán kormány szóvivője kijelentette az újságírók előtt, hogy nem kapott értesülést arra vonatkozólag, mintha Timor szigetét a Japán elleni támadásra támaszpont céljára akarnák felhasználni. Hori különben megjegyezte, hogy ezt a kérdést most a brit kormány a portugál kormánnyal folytatott tárgyaláson beszéli meg. Azokkal a jelentésekkel kapcsolatban, amelyekből az tűnik ki, hogy az Egyesült Államok és Anglia tengeri erejüket az Atlanti-óceánon kívánnák összpontosítani és a japánok rendelkezésére bocsátanak a Csendes-óceán Hori utalt arra a benyomásra, amelyet ezek a jelentések a csungkingi körökre gyakoroltak, amelyek erősen bírálják az angolszások taktikáját. A csungkingi kormány különben elégedetlen, mert az angolok és amerikaiak nem adják meg a kívánt segítséget.

Felozlatlák: a tokiói japán-angol és japán-amerikai egyesületet. Tokióból jelenti a Német Távirati Iroda: A háború kitörése óta az összes tokiói nemzetközi jellegű egyesületeket felozlatlák. A felozlatlított egyesületek között van a japán-angol és a japán-amerikai társulat is. A Domei-iroda ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy az egyesület közül több Japánra káros tevékenységet fejtett ki. (Rador)

Százhuszonkilenc pályázó kétszázkilencvenhét pályaművet küldött a Déli Hírlap irodalmi pályázatára

A Déli Hírlap a múlt év júliusában regényre, elbeszélésre és költeményre irodalmi pályázatot hirdetett. Sorompóba szolgáltattuk a már ismert és elismert tehetségeket, egyben új tehetségeket kívántunk felfedezni, lehetőséget teremteni abba a szellemi mozgalomba történő bekapcsolódásra, amit úgy hívnak, hogy magyar irodalom.

Lezártuk irodalmi pályázatunk határidejét és beszámolunk az eredményről. A három műfajra kiírt pályázatra január 10-ig

százhuszonkilenc pályázó kétszázkilencvenhét művet küldött.

A legnagyobb számban a verspályázaton vesznek részt. Itt nem kevesebb mint nyolcvanegyen igyekeznek elnyerni a babért, amihez kétszáznegyvenöt költemény megítélése szükséges. Az elbeszélésre negyvennégy novellista jelentkezett negyvennyolc rövidebb-hosszabb lélegzetű írással. A műfaj természetéből következik, hogy viszonylagosan a legkevesebben a regénpályázaton szerepelnek: négyen jutottak hozzá pályamunkájukat. Bár irodalmi pályázatunk nem szerenelt szinadi mű kiírása, két jelígis munka mégis érkezett. Ezek nem vesznek részt a versenyben.

A pályadíjak a következők:

REGÉNY:

Első díj tízezer lei.

Második díj tízezer lei.

Harmadik díj ötezer lei.

ELBESZÉLÉS:

Első díj kétezer lei.

Második díj ezer lei.

Harmadik díj ötszáz lei.

KÖLTEMÉNY:

Első díj kétezer lei.

Második díj ezer lei.

Harmadik díj ötszáz lei.

A pályadíjak csak olyan irodalmi értékű műveknek adjuk ki,

amelyeknek közlése és esetleges kiadása nem ütközik törvényes akadályokba. A díjak kiadásával lapunk megszerzi a művek kizárólagos közlési és kiadási jogát.

A Déli Hírlap fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjjal nem jutalmazott munkákat megfelelő tiszteletdíj ellenében kizárólagos közlésre megvegye.

— Argentínában féltik a demokráciát. Rio de Janeiroból jelenti a Havas-OFI ügynökség: Az argentin belügyminisztérium elhatározta, hogy szigorú intézkedéseket léptet életbe a jobb- és baloldali izgatás letörésére. A rendőrség vizsgálatot indít mindazon külföldi és argentin szervezetek ellen, amelyek a demokrátiás intézmények ellen folytatnak propagandát, illetve Argentína biztonsága és semlegessége ellen vétenek. (Rador)

PAGO-PAGO

— Robbanóanyaggal töltött fát dobtak az udvarára. Deval tudósítók írja: Eddig még ismeretlen tettesek a Hunedoara (Hunyad) megyei Pestisul Mic község birájának, Popovici Alexandrunak udvarára egy negyven centiméter hosszú fadarabot dobtak. A fa ki volt furva és robbanóanyaggal volt megtöltve. A bíró gyanútlanul tűzbe dobta a fát és ekkor a robbanóanyag felrobbant. A robbanás ereje összerombolta a kályhát és betörte a ház összes ablakait. A robbanás pillanatában a bíró egész családja a szobában tartózkodott, de szerencsére senkinek baja nem történt.

VALKAY táncskolájában

Timisoara I., Piața Unirii 3. sz. alatt január 19-én kezdők és haladók részére új tánckurzus nyílik meg. Minden csütörtök és vasárnap tánc-kóterlia. Beiratkozások naponta.

— Öngyilkos akart lenni, de csak a fülét vágta le a vonat. Belics András nyíregyházi cipész a Szerecs felé induló személyvonat elé vetette magát. A vonat vezetője még idejében észrevette a síneken fekvő öngyilkosjelöltet és megállította a mozdonyt. Nagy baja nem történt Belicsnek, mindössze a fülét vágta le a mozdony kerekei. A sérült embert első segélyben részesítették, majd beszállították a kórházba. Hogy miért akart megválni az élettől, nem volt hajlandó elárulni.

Regénpályázatunkra a következő jelígis művek érkeztek:

Szeretet, Hajnalhasadás, Festina lente, Tudjátok-e?

Elbeszélésre a negyvennyolc pályamunka ezeket a jelígeket viseli:

Vae victis, Via Dolores, Balogh András, Virág J., Pusztai délibáb, Elmúlt a nyár, nincs már virág a pusztán, Mímóza, Arvácska, Silentium, Őszi virág Hajnalfény, Jóska bácsi, Memento, Tisztánlátó Veronika, Emlékezés, Thonuz, P. T. E., Szentgyörgyi Morbus, Diákszerelm, Pax vobis, Baba, Akarat, Via Dolores, Salix Babilonica, Mindent a gyermekért, Esményi házasság, Erőszak rossz fegyver, K. Irén Huszvécs, Kló, Török és Haladás, Oroszlánfeti Igéret, A hegyek a tengerbe vetik magukat, Tartsd meg, ami nálad van, Költő hazudj, de rajt'ne fogjanak, Kiskükküllő mentén, Morbus II., Ember kizűt Fenyőlevél, Pípaacs, buzavirág, margaréta. Két munka jelíge nélkül érkezett.

A költemény-pályázatra érkezett jelígis bori-térok:

Csak az igazságot, Napsugár, Az ugar dalol, Hamar, Anteus, Orhegy, Nihil sine Deo, Régi házak Huszvécs, Selénd, Lilla, Napraforgó, Falusi, Orgonavirág, Névtelen, Béke, Sylvani, Tüneményes világ-nézet, Buzakalász, Székelyföld, Maradok, Tiszavirág, Daloló lantok, Vyllys, Merengő, Csillag, Amoenitas, Spinalonga, Amatőr író, B. F. J. Deva, Szalmási Teréz, Virág J., Nyugdíjas, Virág J., Ego, Egyszerű, Arad I., Mezei dalok, Vadrózsák, Népe-mért küzdök, Tollhegyről, Egyedül, Volt egyszer, hol nem volt, Chrysantheme, A felhők az ég diszei, a költemények a lélek felhői, Legyünk erősek, Gyere haza akáclobos falumba, Erdély, május 7., Fájda-om a boldogságnak egyik alkatrésze, Ha boldog akarsz lenni, hinni kell a boldogságnak, Kis bojtár, Széphalom, Éva, Darázsfelek, A szirt, A vadvirágok, Új gondolatok, Áldozat kell, Bizalom, Sic itur ad astra, Poeta non fit sed nascitur, Végzet, Csillag, Pórány, Kunság, Paraszotok, Hargitai, De profundis, Fáklya, Őszi versek, Szombathelyi, Maros, Quous-que tandem, Szézárné, Eppur si muove, Hóvirág, Imola. Jelíge nélkül három pályázat érkezett.

Tekintve, hogy a pályamunkák elolvasása és a bírálati jelentés elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, a nyertesek nevét előreláthatóan husvéti számunkban hozzuk nyilvánosságra.

— Tisztogatás Bulgáriában. Szófia jelentés alapján már beszámoltunk arról, hogy a bolgár minisztertanacs határozata következtében Bulgáriában több szervezet felozlatlított és ezek vagyona az állam birtokába ment át. Mint a bolgár lapok most közlik, a felozlatlított egyesületek között hét zsidó és husz nemzetközi intézmény szerepel. Többek között felozlatlították a „Hajnal”, „Emberi jogok” és „Szeretet, igazság, munka” című szabadkőműves páholyokat, az összes Rotary-klubokat, valamint a következő pacifista szervezeteket is: A kölcsönösségi jogok nemzetközi bizottságát, a Békéligát, a Békébarátok Társulatát, a Népszövetség Pártolót, a Pen-klubot, a művészek nemzetközi „Porsa” egyesületét, valamint több más hasonló intézményt. (Europapress)

PAGO-PAGO

— A dán területre dobott brit bombák semmiféle kárt nem okoztak. Kopenhágából jelenti a Német Távirati Iroda: Szerdáról csütörtökre virradó éjszaka brit repülők néhány bombát dobtak le Dánia délnyugati részére. Mint hivatalosan közlik, a bombák mező-ségre estek és semmiféle kárt nem okoztak. (Rador).

— Angol repülők bombáztak egy svédországi községet. Stockholmból jelenti a Stefani-iroda: Az a bizottság, amely a legutóbb az egyik dél-svédországi helység ellen ismeretlen repülőgépek által végrehajtott bombatámadás ügyében a vizsgálatot vezette, befejezte munkáját. A szakértők megállapították, hogy a ledobott bombák angol eredetűek. A svéd kormány ennek nyomán azonnal tiltakozó jegyzéket intézett a londoni kormányhoz a semlegesség megsértése miatt. (Rador)

— Templomokat rombolnak le a bolsevisták. Helsinkiből jelenti a Német Távirati Iroda: A finn lapok cikkeikben beszámolnak, hogy a Szovjetuniótl visszafoglalt területeken a bolsevisták a negyvenöt protestáns templomból harmincötöt elpusztítottak. A negyven görög katolikus templomból tizennyolcat ugyanez a sors ért, míg hetvenöt kápolnából csak harmincöt maradt épen. A legtöbb helységben az istentiszteleteket a házakban, iskolákban, vagy egyéb helyen tartják. (Rador).

— **A TÉLI SEGÉLY támogatása:** keresztény felebaráti kötelesség. Aki a téli segély nemes és áldozatos munkáját adományával támogatja, hozzájárulásával a közös céllért folytatott küzdelem győzelmét segíti elő.

— **Ófelsége I. Mihai király** ajándékozta a sebesült katonáknak. Bucurestből jelenti a Rador: Ófelsége I. Mihai király rendelkezett, hogy a legutóbbi választatok alkalmával ejtett vadakat a katonakórházakban fekvő sebesültek és rokkantak között osszák fel. Az ajándékban a következő kórházak részesültek: „Regina Elisabeta” katonakórház, a Z. I. 327, a Z. I. 302, a Z. I. 345, a Z. I. 309, a Z. I. 337, a Z. I. 339, a Z. I. 301 és a Z. I. 307 jelzésű kórházak.

— **Kihallgatások Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettesétől.** Bucurestből jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes jantár 15-én kihallgatáson fogadta Renato Bova Scoppa bucurestii olasz és Eduard Palin bucurestii finn követet.

— **Pedagógiai tanács létesült.** Bucurestből jelenti: A nemzetművelési miniszteriumban pedagógiai tanács létesült a tanulóifjúság nevelésének irányítására, a tananyag felülvizsgálására és egyszerűsítésére szükséges javaslatok megtételére, valamint a későbbi tanügyi törvények tervezetének elkészítésére és tanulmányozására. A tanács három egyetemi tanárból áll.

— **Olasz zongoraművész hangversenye Aradon.** Az aradi Olasz Kulturintézet rendezésében rövidesen ismét nívós és művészi zongorahangversenyt élvezhet az aradi zenekedvelő közönség. Ezúttal a legnagyobb olasz zongoraművész, Arturo Michelangeli Benedetti látogat el európai hangversenykörútja során Aradra és a közművelődési palota nagytermében hangversenyt ad. A kiváló és világhírű művész a zeneirodalom legszebb alkotásait fogja játszani. A műsor részletes ismertetésére legközelebb visszatérünk.

— **Churchill megérkezett Angliába.** Stockholm-ból jelenti a Német Távirati Iroda: A Reuter-ügynökség különjelentése szerint Churchill angol miniszterelnök az Amerikai Egyesült Államokból visszajövet, szombaton megérkezett Plymouth kikötőjébe. Vele érkeztek kíséretének tagjai.

— **Kineveztek Cripps moszkvai angol nagykövet utódát.** Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat közölte, hogy Sir Archibald Fakerr volt csungkingi angol nagykövetet Cripps moszkvai követ utódává kineveztek. Ugyanekkor Sir Horace Seymour külügyi államtitkárt Kinába küldik nagykövetnek. (Rador).

Corsoban Aradon PAGO-PAGO

— **Katolikus kör könyvtára.** Az Arad-gradištei (Mossozi-telepi) római katolikus kör könyvtára megnyitott. Magyar és német nyelvű könyveket díjtalanul olvashatják a római katolikus kör, valamint a Magyar Népközösség igazolványával rendelkező tagok. Könyvkiosztás minden csütörtökön este 7—9-ig, vasárnap délelőtt 10—12-ig. Elnökség.

— **Ujabb angolellenes merényletek Iránban.** Teheráni hír szerint az utóbbi napokban Iránban brit csapat- és hadianyagszállítmányok, valamint közlekedési berendezések ellen számos újabb merénylet történt. Az iráni kormány hiába szorgította meg a biztonsági intézkedéseket, a rendőrség tehetetlennek bizonyul a merénylőkkel szemben. — Az iráni kormány, újabb teheráni jelentések szerint, kénytelen volt az ország középső részében a esendőrjáratokat megkettőzni és a biztonsági intézkedések újabb szigorítását elrendelni.

— **Szegény gyermekek ebédeltetése.** A timisoarai (temesvári) piaristarendház szegény gyermekek ebédeltetésére 600 lejt juttatott.

— **Mérgezik a varjakat Aradon.** Az aradi erdészeti hivatal nagyarányú irtást indít az aradi vár közelében elszaporodott varjak ellen és a kártékony madarakat foszfortartalmú méreggel pusztítja. Figyelmeztetik a lakosságot, hogy a házuk udvarán talált mérgezett madarakat ássák el vagy égessék el.

Az 1942-es és 1943-as korosztálybeli ujoncok bevonulása

Bucurestből jelenti a Rador: A nagyvezérkar a következőket közli:

1. Február 10-én bevonulnak az 1942-es és 1943-as korosztályba tartozó ujoncok.

2. Nem tartoznak bevonulni a fenti napon azok az 1943-es korosztályba tartozó ifjak, akiket a sorozási törvény 72. és 73. szakaszai alapján soroztak.

3. A fenti két korosztályba tartozó ujoncok február 10-én az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkeznek.

Azok az 1940 és 1941-es korosztálybeli ifjak, akiket egységük orvosilag elhalasztott (amanati medical), február 10-én közvetlenül egységeiknél jelennek meg.

4. A hadkiegészítő parancsnokságnál való jelentkezésnek legkésőbb öt napon belül, tehát 1942 február 14-ig bezárólag kell megtörténnie. A meg nem jelenők ellen a katonai büntetőtörvénykönyvnek háború idejére szóló intézkedései értelmében járnak el.

5. Az ujoncok bevonulásával egyidejűleg a katonai egységek három éves szolgálati időre önkénteseket (voluntari) is felvehetnek. Az erre irányuló kérvényeket az érdekeltek közvetlenül ahhoz az egységhez nyújtják be, amelyiknél az illetők szolgálni kívánnak. A kérvények elintézése az egység parancsnokától függ. A kérvények benyújtásának határideje február 28-án lejár.

6. Önkénteseknek (voluntari) felvehetőek azok a február 28-ig betöltötték tizennyolcadik életévüket, tekintet nélkül arra, hogy eleget tettek-e a katonai előképzés kiképzésnek.

— **Szappan szétosztása Devan.** A devai Voisian-cég a nála bejegyzett vevőknek fejenként negyedikül szappant osztott szét. A szappan kilója 74 lei. Ezenkívül a város vezetőségének utasítására mindazoknak, akik eddig még nem kaptak, egy pár talpat is kiadnak.

Zsidóruhabeadásra
elfogadott alsóingek (flanell) lakásomon levő üzletben
olesón kaphatók
J. GRÜNBERGER, Arad
Strada Moisa Nicoara 1. I. emelet

— **Devan hétfőn és pénteken lesz mamaliganap.** Devai tudósítónk jelenti: A devai ellátási hivatal vezetőjének előterjesztésére a város vezetősége elhatározta, hogy Devan hétfőn és pénteken tartanak mamaliga- napot. Ezeken a napokon a lakosság kilógramonként 16 leies áron félkilogramnyi kukoricalisztet kap a Federala szövetség 6 Septemvrie-utcai helyiségében. Ugy a kukoricalisztet, mint a hét többi öt napjára kiszolgáltatandó mennyiséget a fogyasztók kenyérféjje alapján kapják. A rendelkezés január 14-én lépett életbe.

PAGO-PAGO

— **Gépkocsik karambolja Aradon.** Arad egyik külvárosi utcáján gépkocsikarambol történt: az Ar. 624 és Ar. 157 jelzésű személyautók eddig még meg nem állapított körülmények között egymasnak szaladtak és mindkét jármű súlyosan megrongálódott.

— **Konferencia-beszéd a sibiui (nagyszabeni) ferencendi templomban.** Sibiuból (Nagyszabentől) jelenti: A sibiui (nagyszabeni) ferencendi templombanvecsérnye után P. Csipán Krizológ dr. teológiai tanár, a kitünő szónok tömör beszédben ersetezte a kereszténység szerepét az új európai rendben. A zsúfolásig megtelt templomban más felekezetű egyének is nagy számban voltak jelen.

— **Betörés az aradi Neumann-féle textilgyárban.** Az aradi rendőrségnek sikerült lelepleznie az aradi Neumann-féle textilgyárnak, az Aradi Textilipar Rt.-nak két betörőjét. A tettesek Lukács Sándor és Nadaban Lazar volt gyári munkásokkal azonosak, akik állkules segítségével hatoltak be az egyik raktárhelyiségbe és ott a készleteket megdézsmálták, mintegy 250.000 lei értékű holmit loptak. A lopott dolgok egy részét megtalálták a tolvajoknál.

— **A NÉMET ÉS OLASZ HADITENGERESZET VEZETŐINEK TALÁLKOZÓJA.** Rómából jelenti a Rador: Raede, nagydmirális, a német hajóhad főparancsnoka és Riccardi tengernagy, haditengerészeti államtitkár, az olasz hajóhad vezérkari főnöke január 14-én és 15-én Garmischban találkozott. A két katonai vezető közötti szívélyes megbeszélések a legteljesebb egyetértés jegyében folytak le a két hajóhad együttműködését illető összes problémák tekintetében, a közös ellenségek elleni győzelem érdekében.

— **Az élelmezési kisüzemek alkalmazottait mentesítik a katonai szolgálat alól.** Az aradi városi légvédelmi hivatal (MONT) a nagyvezérkar 23.700/942. számú rendelete értelmében közli, hogy az 1942—1943. évre az élelmezési kisüzemekből egy-két személyt mentesítenek a katonai szolgálat alól, illetőleg hozzájárulnak a helyben lőrtető mozgósításukhoz. A pékségek, mészárszékék, kis olajkészítő üzemek zavartalan működéséhez szükséges egy-két személynek (beleértve a tulajdonost is), műszaki munkásnak kell lennie, 36 évnél fiatalabb nem lehet és igazolnia kell, hogy legalább hat hónapja áll az illető üzem alkalmazásában. Az érdekelteknek legkésőbb január 20-ig kell jelentkezniük a városi légvédelmi hivatalban (MONT), a 98-as számú szobában és magukkal kell vinniük katonai irataikon kívül bármilyen más természetű okmányt, amelyből kitűnik, hogy a kérdéses üzem alkalmazottai.

— **Közellátási gondok Angliában.** Amszterdamból jelenti a Rador: A brit hírszolgálat közli, hogy Hudson brit földművelésügyi miniszter a földművelés egyik gyűlésén beszédet mondott és felhívta a gazdálkodók figyelmét a közellátási probléma nehézségeire. A Csendes-óceánon történt események csak fokozzák az aggodalmakat, mert ezeknek az eseményeknek súlyos következményei lesznek a brit népek élelmiszerekkel való ellátásával kapcsolatban.

PAGO-PAGO

— **Aradon zsidók nem változtathatják lakásukat.** Az aradi prefektura közleményt adott ki, amelyben figyelmezteti a vidékről Aradra internáltak és a már régebben Aradon lakó zsidókat, hogy jelenlegi lakásukat nem változtathatják meg. Amennyiben részükre mégis lakásváltoztatás válna szükségessé, erre a prefekturától kell engedélyt kérniük.

Üzveletes gyógyszertárak

Vasárnap, január 18-án Aradon a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Földes (Eminescu-utca), Rozsnyai (Avram Iancu-ter) és Kárpáti (a villamos állomással szemben).

Hétfőn, január 19-én Aradon a következők az üzveletes gyógyszertárak Dancui (a nagyórházzal szemben), Vojtek (Regina Maria-ut és Moise Nicoara-utca sarok), Berger (Saguna-ut és General Coand-utca sarok) és Bernáth (a vasuti állomással szemben).

Vasárnap és hétfőn a mozik műsora Aradon a következők: Corso: Laia, a hómezők tündére (dán film). Forum: Fekete péntek (német film). Uránia: Angeri farkasok (német film).

CORSO

(ARAD)
Tel. 23-64

Előadások 5, 7:15 és 9:15-kor

Ma

Ma

A dán filmgyártás csodálatos remeke. A szépség, a báj a természet filmje. Szemet és szívet kápráztató természeti feivételek Norvégia és Svédország hómezőiről s az ott lakó lappok különös életéről.

Baila a hómezők tündére

Főszerepben: Aino Taube, Fran Norskakeths Legujabb híradó

Egy óra Sztalinnal négyszem között

Az interjú lelétele volt: egyetlen szó sem szabad idézni

Ralph Ingersoll-nak, a neves amerikai újságírónak nemrég sikerült Sztalint meginterjúvolnia. Ingersoll a háborús állapotok ellenére is eljutott a Kreml legfelsőbb termeibe és 58 percet töltött négyszem között a „Vörös Csaral”.

Amikor a „Big Ben” mélyen zengő hangján Londonban és a „Notre Dame” Párisban fáradt kondulással elharangozza a délet, a Moszkva folyó partján elterülő irdatlan nagy szürke városban körülbelül délután négy óra van. A lenyugvó nap utolsó sugarai sárgapiros fényben tükröznek a „Hotel National” magas ablakain, ahonnan az egyik ablakból türelmetlen tekintetű férfi nézi a tér másik oldalán terpeszkedő, szürke színekben tartott Kreml csúnya panorámáját. Ralph Ingersoll végleg elvesztette türelmét.

Három hét óta vár már hiába feleletet kéré-

A „Vörös Csaral” titokzatos labirintusában

Este hat óra lehet, amikor Ingersoll autója a Borovitszky-kapu előtt megáll. Félútcát fegyveres őr és egy keresztben álló hatalmas gépkocsi zárják el a Kremlbe vezető utat. Kifogástalan egyenruhájú tiszt, rangjelzése után itélve őrnagy, tuláradó udvariassággal és egész arcát előntő széles mosollyal üdvözlözi az újságírót. Az őrnagy udvariasan a keresztben álló autóból tessék! Ingersollt. Kis háromszögletű téren hirtelen megtornan az autót. A ház feljárata, már amennyire a főtornyban látni lehet, nagyon egyszerűnek tetszik.

belül azonban meleg fogadja az érkezőt. A lépcsőket pazar, süppedő bórdo szőnyeg fedi.

Ingersollt másik őrnagy veszi át. Valószínűtlenül szűk kis felvonóhoz vezeti. Hogy hányadik emeleten szállnak ki, azt nem lehet megállapítani. Ezután vég nélküli vendörítés következik megszámlálhatatlan sok hosszú, rövid, alacsony és magas folyosón keresztül...

Ingersollnak szinte futnia kell, hogy lépést tartsa a vezetőjével. Már csak liheg, mikor végre megállnak.

Az újságíró csalhatatlan biztonsággal érzi, hogy körülbelül ugyanott vannak, ahonnan elindultak.

Keskeny ajtó tárul ki előttük; az első nyitott ajtó, amelyet az óriási épületbe való belépése óta lát. Belepnék. A szobában két tiszt ül. Az őrnagy néhány halk szót vált a komor nézésű tisztekkel és máris tovább tiszkolja az újságírót a szomszédos váróterembe. A fal mellett pamlagok és székek, a szoba közepén óriási zöld asztal. Apró, gnomszerű polgári ruhás emberke jelenik meg. Folyékony angolsággal adja az újságíró tudtára, hogy ő tolmács és, hogy Sztalin ur hajlandó öt néhány percre fogadni.

A kis tolmács veszi ki az első szerepét. Sietni kell. A kifáradt ajtón át valószínűtlenül hosszú szobába lehet látni. A szoba elején nagy, szürke posztóval leterített tárgyalóasztal, körülötte székek. A szinte kellemetlenül ható csupasz falak egyetlen díszé egy hatalmas Lenin-kép. A szoba végében kopár íróasztal. Látni, hogy ennél az íróasztalnál még sohasem dolgoztak. Eszmögött az asztal mögött ül a gyér világításban szinte láthatatlanul, csendben, az az ember, akinek a kedvéért az egész történik.

AZ ŐSZ SZTALIN

Ingersoll és a tolmács gyorsan áthaladnak a hosszú termen. Sztalin állvai üdvözlöi őket és orosz szokás szerint mindkét kezét nyújtja feléjük. Sztalin arcát mély barázdák szelik keresztül-kasul.

A falán még nem is olyan régen koromfekete haj és vaskos bajusz ma már ősz. Sztalin most hatvandhárom éves.

Még mindig azt a meghatározhatatlan szürke öltözkedést viseli, amelyet az egész világ ismer és amelyet sem polgári, sem egyenruhának nem lehet nevezni.

Ahogy Ingersoll leküzdte lámpalázát, nyomban megindul a beszélgetés. Sztalin újból megismétli a kihallgatás feltételét és nyomatékosan hangsúlyozza:

semmiképpen sem hajlandó beleegyezését adni ahhoz, hogy a közte és Ingersoll között lefolyt beszélgetés bármilyen formában is napvilágot lásson.

A vörös birodalom ura nyolc oldal terjedelmű jelentést tart maga előtt, arról azonban, ami benne áll, egyetlen szóval sem beszél. Rengeteg sokat dohánnyik és az előtte lévő hamutartóban már halomszámra hevernek a cigarettavégek. Ingersoll valósággal elámulva hallgatja, hogy milyen tájékozottsággal beszél mindenről, akár a moszkvai belügyeket, akár a frontot, akár az egész Szovjetuniót,

sére, hogy Sztalin fogadja őt.

Holnap lejár tartózkodási engedélye és Ingersoll dühös tekintetét vet a szobában szanaszét heverő, utra kész bőröndjeire: mennyi időt pazarolt el itt hiába. Kedvetlenül szedelőzködik össze, hogy az amerikai nagykövetségen bucsulatógatást tegyen. A nagykövetség, amelynek palotáját a német repülőök bombái alaposan megtépázták, Moszkva egyik igénytelen negyedében, egy közönséges bérházba hurcolkodott. Ingersollt a nagykövetségen rettentő izgalommal fogadják.

A régen várt telefonértesítés éppen most érkezett.

Ingersoll urat arra kéri, hogy nyomban hajtasson a Borovitszky-kapuhoz, előzőleg azonban föltétlenül adja meg autójának számát. Tolmácsról gondoskodtak, a Kremlben fogja őt várni.

vagy a világ egyéb kérdéseit érinti is a beszélgetés.

EGYIK CIGARETTÁT A MÁSIK UTÁN

Ingersollnak most hirtelen az az érzése támad, mintha ajtót csaptak volna be mögötte. Fel akar állni, hogy elbucuzzék. Sztalin ebben a pillanatban — az egész kihallgatás folyamán először és utoljára — elmosolyodik: „Csak nem akar már menni?” — kérdi szinte meglepetten.

„Annymra végre mégsem vagyok elfoglalva, egy órácskát még egész nyugodtan maradjhat.”

A beszélgetés újból megindul. A mostani háború összes frontjai sorra kerülnek, közben pedig Sztalin újabb csomag hosszúságú cigarettát tép fel.

Rabszolgakereskedelem amelyet a kínaiak üzték és az angol urak túrték

Írta: DR. AIDAG PETER.

Hongkong a brit korona legértékesebb ékköve, a jólét, gazdagság és könnyű kereset fogalmának megtestesítője. Száz év előtt még lakatlan sziklasziget volt és csak 1841-ben került angol birtokba. A diestelen ópiumháború befejezése után

Hongkong lett az ópiumkereskedelem központja.

A kínaiak ópiumelvezetének káros következményei túlságosan ismertek ahhoz, hogysem részletesebb ismertetésre szorulnának. Sokkal kevésbé ismert azonban, hogy Hongkongban, az angol imperializmus egykori rablóvárában, az angol hatóságok szemlélőként a mai napig fenntartotta magát a gyermekrabszolgás rendszer, anélkül, hogy minden ígéretés ellenére az angolok valamit is tettek volna leküzdésére.

Ez az úgynevezett mui-tsai-rendszer a zsenge kínai gyermekeknek szülőik részéről történő eladásában áll.

A szerencsétlenek legtöbbször új uraik fiatalágukkal mísem törődve, a legmehezebb munkára fogják. Az ennek a szegyetlen rabszolgarendszernek leküzdésére létesült szervezetek sajtója és egyéb közleményei olyan eseteket tártak a világ közvéleménye elé, melyek valóban alkalmasak arra, hogy minden civilizációba vetett hitet leromboljanak.

A gyermekrabszolgákon elkövetett elképzelhetetlen kegyetlenkedések

azonban az úgynevezett angol szabadságszeretettel és humanitással is a legkülönösebb fényben tüntetik fel.

A hongkongi kormányzósági kórház egyik orvosának 1920 július 15-éről keltezett jelentése szerint az egyik kezelés alá került mui-tsai-leány arcát és testét a nyílt sebek, zúzódások, daganatok és égési sebek a szó szoros értelmében egészen elborították. Amint a hivatalos vizsgálat megállapította, a szörnyű sebeket a gyermek kínai urnőjének ierhatatlan bántalmazása okozta.

Megkínálja az újságírót, aztán maga is rágyújt. Egyiket a másik után szívja. Az előbb még mosolygó arc ismét megmerevedik. Szenttelenül vitatja meg a téli offenzíva kilátásait. Közben az előtte fekvő jelentős háttára villámgyors vnsásokkal vázolja föl az egyik vagy másik frontszakaszt.

ŐRLÁSFÜLDGÖMB AZ ELŐSZOBÁBAN

Valószínűleg szóba került még az angol-amerikai segítség kérdése is, melynek a bolsevikiek szempontjából való életbevágó fontossága ma már sehol a világon sem titok, erről azonban Ingersoll nem emlékezik meg. Hogy a kihallgatás tulajdonképpen hogy ért véget, maga Ingersoll sem tudja. Csak arra emlékszik, hogy székeket toltak hátra, mire ő is felállt.

Sztalin az asztalt megkerülve o dokument hozza és újból megrázta kezét.

majd szerencsés utat kíván neki. A kihallgatásnak vége volt...

A Kreml vendége pedig a következő pillanatban már ismét egyedül áll egy sivár előszobában, melynek egyedüli berendezése egy valószínűtlenül nagy földgömb.

Odakint közben este lett. A beszélgetés még a hivatalos elsötétítés idejét is túlhaladta néhány perccel. Visszafelé megint a mosolygó őrnagy kíséretében teszi meg az utat Ingersoll a zezzugos utcákon és tereken át. A sötétben némán rámeredő Borovitszky-kapu előtt ott áll a kocsija.

Es az órák tovább ütnek, mutatóik feltartóztatathatatlant, konok egykedvűséggel hagyják maguk mögött a világtörténelem nagy eseményeit. Mind egy, hogy nappal vagy éjszaka, öröm vagy bánat háboru vagy béke, egyik sem hátráltatja örök forgást. Napok jönnek... napok mennek... Egyik óra éppen úgy elmulik, mint a másik és a világnak és a kis mechanizmusa tovább ketyeg az ember és világ sorsának beteljesülése felé... (MIN)

TANIA I. BINACO.

amelyet a kínaiak üzték és az angol urak túrték

Ez a rendszer a brit kormányzat, a brit törvények szeméi előtt virult. Egyes kivébb esetekben sor került ugyan néha egy-egy pénzbüntetésre magának

a mui-tsai-rendszernek megszüntető-óra azonban mísem történt.

Bár az angol törvények büntetések terhe alatt tiltották, a hongkongi angol rendőrség és törvénszökek a gyermekrabszolgáságot mégis hallgatólagosan eltűrték.

Amikor 1922-ben a hongkongi állapotok kiváltotta tiltakozások mind élesebbek lettek, éppen Churchill töltötte be a gyarmatügyi miniszter tisztségét. Könnytelen a felzudult közvélemény nyomására a hongkongi kormányzót utasítani, hogy tegye meg a szükséges lépéseket a mui-tsai-rendszer megszüntetésére. A rendelkezés alapján 1923-ban Hongkongban

kihirdették a gyermekek dolgoztatásának és a rabszolgafartás tilalmát, a törvények azonban, mint később kiderült, még hat év múlva sem szereztek érvényt.

A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a gyarmatügyi minisztérium a hongkongi kormányzónak titkos utasítást adott az említett törvény elejítésére.

1929 januárjának elején az angol parlament és sajtó újból könnytelen volt ezzel a diestelen fejezettel foglalkozni. 1929 júliusában a hongkongi kormányzat a rabszolgarendszert most már félreérthetetlenül törvényellenesnek deklarálta. A gyakorlatban az intézkedésnek azonban csak az volt a következménye, hogy eszentul azokban az esetekben, melyek vélelménül a nyilvánosság tudomására jutottak, a rendőrség büntetőintézkedéseket foganatosított. A helyzet tehát egészen a legujabb időkig pontosan ugyanolyan maradt, mint évtizedek óta. Hongkong fölött azonban ma már a felkelő nap lobogóját lengeti a szél.

Eladó

egy új olajmalomberendezés,

mely áll 1 drb. magfobontógépből, 1 drb. gyurógép, 2 drb. pergelő, 1 drb. hidraulikus prés 350—400 átm. nyomásra (acél öntésű alsórészsel) 2 drb. présokcsárral, 1 drb. 9 mtr. hosszú transzmiszió, szíjár csák és csapágyakkal 1.000.000 leiért. Csakis személyesen tárgyalok. Cim a timisoarai kiadóban

Sport

Néhány részlet az új esztendő első válogatott labdarúgó mérkőzéseiről

Annak idején már beszámoltunk a svájci válogatott csapatának a portugáloktól Lisszabonban elszenvedett 3:0-as vereségéről. Most néhány olyan részletet közlünk, amelyek akkor még nem voltak birtokunkban, de amelyek alighanem érdeklik sportrovatunk olvasóit.

A zürichi Sport hasábjain Rtoff beszámolójában megállapítja: Portugália még mindig tejjel-mézrel folyó ország. Minden van bőven, csak a benzin az, amivel most kezdenek takarékoskodni.

A valenciai tapasztalatok alapján a svájci együttes jelentősen megváltozott, az összeállítás ez volt: Ballabio (Grenchen)—Minelli (Grasshoppers), Orilli (Lugano) — Fornara (Lugano), Busenart (FC Zürich), Rickenbach (Grasshoppers) — Weber (Lugano), Fachinetti (Cantonal), Amado (Grasshoppers), Ducommun (Grenchen), Kppenberger (Basel). A csapat kapitánya Minelli, az „öreg harcos”, akinek ez volt a 75. válogatott szereplése a helvét keresztves vörös ingben.

A portugál csapat összeállítása a következő volt: Martins (Bemfica)—Pinto G. (Bemfica), Cardoso (Sporting)—Amaro (Belenenses), Pereira (CUF), Ferreira (Bemfica)—Mouraou (Sporting), Gomes (Academica), Peyroteu (Sporting), Pinga (Porto), Cruz (Sporting). Amint látható, a portugál együttes elég mozaikszerű, hat csapatból szedték össze, mégis egységes volt a játékuk.

Portugália megérdemelte a sima győzelmet, amelyet elsősorban azzal a gyors és tércnyerő játé-

modorral ért el, amivel a labda folyton előre és a szárnyakat állandóan váltogatva — keresztaszszokkal — haladt. Ehhez a játékmódnhoz küzdő szellemű játékosok kellenek és a portugálok ilyenek voltak.

A svájci csapat túlzott megfiatalítása nem sikerült. Zumbühl dr., a svájci szövetség elnökének nyilatkozata szerint ez a mérkőzés még inkább, mint a valenciai megmutatta, hogy a svájci futball lassú és puha lett. A védelem a három gól ellenére is jó volt és Minelli nagyszerűen játszott.

PARISBAN IS VÁLOGATOTT MÉRKŐZÉS VOLT UJÉVKOR,

a megszállt és meg nem szállt területek csapatai küzdöttek egymás ellen Észak, illetve Dél néven. A mérkőzés 30.000 néző jelenlétében került eldöntésre. Az első félidőben Dél vezetett 2:1 arányban. Ekkor a gólokat Danzelle és Korányi III. rúgták, míg Dupuis a déliek középfedezete öngólt vétett. A II. félidőben a déliek Cros góljával már 3:1-re vezettek, de az utolsó negyedórában az északiak nagy hajrárt végtak ki s Aston és Hillt (volt bécsi játékos) góljával kiegyenlítették. Így a mérkőzés 3:3 arányban döntetlenül végződött. Korányi III. igen jól játszott és valószínűleg márciusban is válogatott lesz. Ezt a mérkőzést ugyanis előkészületként tartották a márciusban Marselleban tervezett Franciarszág—Svájc, országok közötti mérkőzés előtt.

Az 1941-ben feltűnt fiatal magyar labdarúgó tehetségek

A nagy csapatok közül a legtöbb fiatal tehetséget az Újpest dobta „tűzbe” az elmúlt esztendőben. Balogh II. és Szusza máris közel van a válogatott klaszszhoz, de nagyon tehetséges Györfvári és Mácsey is. Tulajdonképpen Aknavölgyi is az elmúlt évben futott be a legtehetségesebb magyar kapusok sorába. A WMFC-ben Dósi már a válogatottságot ostromolja. A Szegedről való fiatal kapus ugyancsak egyike a legjobb magyar kapusoknak. Készeli II. és Rákosi is tavaly kezdte magára vonni a figyelmet. Marosvári nem a legfiatalabb évfáradhoz tartozik ugyan, de ő is tavaly tűnt fel, bár egyelőre még nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket...

A Gammában Patkoló, de főleg Hires az, aki máris a befutott játékosok közé tartozik. Mindkettőt egészen kis csapatból szerződtették. A Szegedben két fiatal, Szabó és Gyuris az állandó hátvéd.

A Ferencvárosban Waldinger, Ruck és legújában Füstös a legtehetségesebb fiatal. Különösen Ruck és Füstös áll komoly jövő előtt. A Ferencváros dicsőrete, hogy mindhárom sajátnevelésű játékos. Az Elektromosban Török a csapat állandó tagja, a fiatal balfedezet igazán komoly tehetség.

A Kispest szerepeltette a legtöbb fiatal az el-

mult esztendőben, igaz ők is veszítették a legtöbb játékost. Így került felszínre Egresi, Mészáros, Nagy és Villányi. Ugyalászik az Újpest jó termőtalaj.

Salgótarjánban Debreczeni és Vincze, Kolozsvárott Bonyhádi és Csákány, a két legfiatalabb tehetség, de ügyes átékosnak bizonyul Brassai is. A Lampartban Hrotkó II. és Stark, a MÁVAG-ban Szabó a fiatal tehetség. A NAC-ban Fuszek bizonyult tehetségesnek, de Kovács II. mellett csak ritkán került a csapatba. Meg kell még említeni a szolnoki Szücsöt, aki ugyan nem 1940-ben tűnt fel, de ekkor futott fel legjobb formájára és kétségtelenül az új rendszer legjobb középhátvédje.

Az NB I. játékosain kívül az NB II-ben és az NB III-ban egész sereg fiatal játékos vonta magára a magyar illetékesek figyelmét. Közülük is kiemelkednek Sipos, a Törökvis hátvédje, Deák a SzAC közepesátára, Tisza a Szombathelyi FC balszélsője, Zilahy, a DVSC összekötője és Váradi, a HAC belsőcsatára.

Ime néhány fiatalnak a neve, akik részben már befutottak, de akik közül még soknak a nevét a magyar válogatott csapattal kapcsolatban is halljuk majd.

Egyedülálló férfi különbejáratu

butorozott szobát

keres. Címeiket a timisoarai kiadó-hivatalba, Azonnalra, nem zónában jellegére, vagy 28-10 telefonszám alatt kérek

VASARNAP, január 18.

Bucuresti: 7.55 Hírek, hanglemezek, 9.30 Istenisztelet közvetítése. 11. Szimfonikus hangverseny. Születésben 12.15 Hírek, 12.50 Hanglemezek, 13.50 Német nyelvű hírek, 14. Rádióhíradó, 14.20 Hanglemezek, 14.30 Sebesültek órája, 15.40 A falu órája, 16.40 Munkásműsor, 17.30 Gyermekfélóra, 18. Előadás, 18.20 A Medeea című dráma előadása, 19.20 Hanglemezek, 19.50 Német nyelvű hírek, 20. Rádióhíradó, sport, 20.30 Zenekari hangverseny, 21. A rádiózenekar hangversenye, 22. Hírek, 22.20. A hangverseny folytatása, 23. Hanglemezek.

Budapest I. 8: Hanglemezek, 8.45: Hírek, 9: Unitarius istentisztelet, 10: Református istentisztelet, 10.30: Predikál Ravasz László dr. püspök, 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos templomból, 12.15: Ifjúsági félóra, 12.45: Utry Anna és Orbán Sándor magyar nőtánc énekel, cigányzenekar kíséretével, 13.45: Hírek, 14: Hanglemezek, 15: Mezőgazdasági előadás, 15.40: A Budai Dalárda hangversenye, 16.10: Elbeszélés, 16.25: Tangó-harmonika-számok, 16.40: A magyar népdal állatvilága. Hankó Béla dr. egyetemi tanár előadása, 17: Hírek, 17.20: Szórakoztató zene, 18: Márkus Emilia szava, 18.30: Jazz-band, 19: Hírek, 19.20: Liszt: A-moll szonátája, 19.45: Sporteredmények, 19.55: Könnyű zene — könnyű percek, 21.40: Hírek, 22.10: Hanglemezek, 22.25: Aranvos öregok, Móróc Zsigmond egyfelvonásos színműve, 23: Idegennyelvi hírek, 23.25: Horváth Elemér cigányzenekara, muzszi-

HÉTFŐ, január 19.

Bucuresti: 6.55 Hírek, hanglemezek, 12. Zenekari hangverseny éneksszámokkal, 12.30 Hírek, 12.50 Katonaóra, 13.50 Német nyelvű hírek, 14. Rádióhíradó, 14.20 Hanglemezek, 14.30 Sebesültek órája, 18. Hírek, 18.05 Előadás, 18.20 Ének, 19. Előadás, 19.15 Ének, 19.35 NGK negyedórája, 19.50 Német nyelvű hírek, 20. Rádióhíradó sport, 20.15 Akordeonhangverseny, 20.40 Előadás, 21. Hanglemezek, 22. Hírek, 22.20 Zongorahangverseny, 23. Hanglemezek, 23.30 Könnyű zene.

Budapest I. 6.40: Elbeszélő, torna, 7: Hírek, utána hanglemezek, 10: Hírek, 10.15: Operett és láncczene, 11.20: Baumgartner Margit énekel, 11.40: Előadás, 12.10: A Beszkárt zenekar hangversenye. Közben 12.40: Hírek, 13.45: Cigányzene, 14.30: Hírek, 14.45: Műsorismertetés, 15: Arfolyamhírek, 15.20: Szalonötös hangversenye, 16.15: Gárdonyi József előadása: Az öreg Szilly Kálmán, 16.45: Hírek, 17.15: Mindnyájunk gondoljai, Előadás, 17.30: Táncclemezek, 18.10: Az orosz birodalom kialakulása, Előadás, 18.35: Ritkán hallott operaáriák, 19: Hírek, 19.20: Perti Pali cigányzenekara muzsikál, 20.15: Műszerészstanonok között egy napig. Helyszíni közvetítés, 20.40: Mozart zongorahangverseny, Dohnányi Ernő zongorázik, 21.40: Hírek, 22.10: Az Operaház zenekarának hangversenye, 22.40: Szórakoztató zene, 23: Idegennyelvi hírek, 24: Hírek.

Három nap múlva az állami sorsjáték 3. osztályának huzása

3. KLASSE 17.970.000 LEI

4. KLASSE 21.020.000 LEI

5. KLASSE 156.850.000 LEI

3000 nyeremény 17.970.000 lei összértékben. Ujítsa meg sorsjegyét, vagy vásároljon új sorsjegyet!

GYERMEKVILÁG

TORKOS CICA

Cili cica fiacskája
valami jó szagot érzett.
Nem esoda, hisz gazdasszonya
az asztalra pecsenyét tett.

A kis cica orrocskáját
pecsenyeszag birizgálja.
Fel is ugrik egy-kettőre
a kis torkos a ládára.

A ládáról az asztalra
még egy ugrás a cicának.
Ha egy ugrás, ugrik egyet
s előri a húsos tálat.

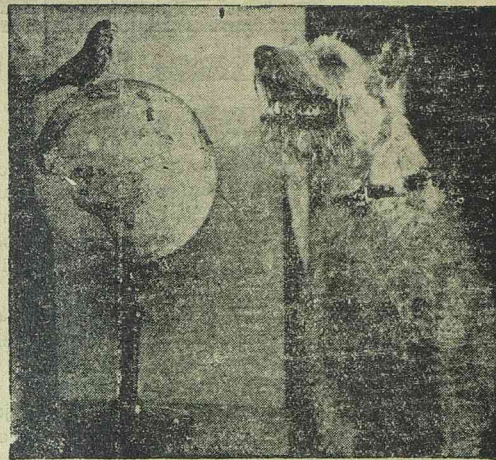
Ha teneked pecsenye kell,
egyél levest is hozzája!"
S fiacskáját jobbról, balról
nyaklevessel jól ellátja.

ÖLBÉY IRÉN

Ámde erre felébred ám
cica-maga mély álmából.
Hej, de szörnyű haragra gyul,
a két szeme csak úgy lángol.

„Gyere ide, de azonnal!
Csunya cica, szégyeld magad!
Torkoskodni? Nyalakodni?
Hát én erre tanítalak?”

Tisztességgel vénültem meg,
nem nyultam még semmihez se
s most te huncut, falánk cica
szégyent hoznál a fejemre?”

A SAJÓNAK VAN IGAZA

Sajó kutya
és a bari,
sokat szokott
vitatkozni.

A papagáj
csacska juszág,
unja is már
a tel vilag.

Mindig arról
karatyolgat,
hogy lenezi
a kutyákat.

Ime most is
Sajóhoz szól,
A földgömbről
oly kihívón:

„Látod, komám,
lábom alatt
a földtekét
s országokat?”

Látod, én egy
pillantásra
átugrom most
Afríkába,

onnan át
Amerikába,
azután meg
Aziába.

Nekem bizony
mindez játék,
de bezeg ha
kutya voinék,

az udvaron
és a kerten
tul masnová
nem mehetnék.”

Sajó kutya
vakkant egyet:
„Bábi komám,
ne begyeskedj!”

Mert ahol én
megfordulok,
onnan futnak
a tolvajok,

de tőled a
félvilágot
elöphatják
majd a rablók.

Hát csak fecsegj,
ha van kedved,
de a kutyát
ne becsmérelj.

Ezt a házat
is én őrzöm,
S te... csak fecsegj
a földgömbön.”

ILA NÉNT

SZÁMADÓ ERNŐ:

A véka, kolbász meg a bot

Hol volt, hol nem volt, bizonyosan meg nem mondatom, de élt valahol egy legény. Kapta magát, eiment szolgálatra. Talált is magának való helyet, beállt és dolgozott szorgalmasan. Mikor kitelt az esztendő, gazdája elé állt és kérte a bérét.

— Hát jól van — mondta a gazda, — mivel olyan hűséges szolgám voltál mind az utolsó napig, adok én neked egy vékát, ennek csak azt mondd, hogy: „Fordulj véka, tele véka”, — egyszerre tele lesz pénzzel. Mikor aztán kifogy, megint mondd neki. Életed végéig sohasem szorulsz másra.

Megköszönte a szolgálégény és kutyagolt szépen haza. Már látta is a falujának tornyát, de bizonyira megszomjazott, hogy odagondolt, befordul a kocsmába. Ugy is tett. Betért és iszogatni kezdett. Hanem amint ott közyököl az asztal mellett, oda-ténfereg mellé a kocsmáros és megkérdi tőle, honnan jön, hova megy, mi jóban jár? Ő meg, mint a féle becsületes ember, elbeszéli tisztára, hogy hazafelé igyekszik a szolgálatból, ahol egy csodavékát kapott bérül. Hej, fájt is a foga rá a kocsmárosnak! Addig-addig térült-fordult, míg a vékát nagy hirtelen elcsente s egy hasonlót tett a helyébe.

Felkészülődik a szolgálégény és mendegél haza. Otthon első dolga kipróbálni a vékát és a regula szerint mondja is neki:

— Fordulj véka, tele véka!

De biz nem fordult a véka egyet sem, meg hát, ami nagyobb baj, üres maradt. Csak mondogatja másadszor, harmadszor, negyedszer, de biz a véka csak áll és nem telik. Méregbe jött a szolgálégény:

— Hát ezért szolgáltam én? Nöde elmegeyek megint.

Ei is ment.

Nem sokat ment, nem is keveset, talált helyet

CSALI VERS

Ott, ahol a füzfán
terem a furulya,
volt egyszer egy juhász,
annak ezer juha.

Vásárra hajtotta
juhász a juhait,
előttük kis patak
s a víz fölött fahíd.

Se széle, se hossza,
se arra, se erre,
egy juh mehetett át
a hídon egyszerre.

Egy, kettő, három, négy,
ballagnak már szépen,
ütköznek hab-szörök
a patak tükrében.

A hídon a juhok
ha majd mind átmentek,
akkor tovább mondom
ezt a mesét nektek...

ujtent. Be is állt. Csak úgy szárnyalt az idő és kitelt az esztendő.

Mivel szorgalmasan dolgozott, kapott a gazdájától egy darab kolbászt.

— Ennek csak azt mondd, hogy nyujtózz kolbász és majd meglásd egyszeribe úgy nyulik, hogy akár száz vendégséget is csapj, mégse fogy el életed végéig.

Megköszönte a szolgálégény a bért és hazafelé indult. Hanem az utolsó kocsmába megint csak betért egy kis időre.

Megint csak kérdi tőle a kocsmáros, hogy hova megy, mit visz, mijóban jár. Elmondja az ember megint tisztára, hogy szolgálatban volt, egy darab kolbászt kapott, de annak csak azt kell mondani, hogy: „Nyujtózz kolbász!” — és egyszerre olyan hosszúra nyulik, hogy ugyancsak.

Csaknem bekapta a kocsmáros, olyan sóvárgó szemmel nézett a kolbászra. Megirigyelte ezt is a telhetetlen. Addig térült, addig fordult, míg egyszer, hogy-hogy nem, kicserélte a kolbászt.

Viszi haza a szolgálégény. Eppen jól megéhezett, szól is azoniziben a kolbásznak:

— Nyujtózz kolbász!

De a kolbász bizony nem nyujtózott ki. Csak szölongatja az ember többedszer, de semmi eredmény, a kolbász maradt, amilyen volt. Megmérgezte magát a szolgálégény, de mit tehetett. Megint feltarisnyált, elmeát harmadszor is szolgálni.

Hűségesen és becsületesen kitöltötte esztendőjét és kapott egy botot.

— Na, öcsém, ha valaki megtámad, vagy bajban forogsz, ennek csak azt mondd, hogy: „Üsd, vágd!” — a többit a bot elvégezi.

Megköszönte illőképpen a szolgálégény, csizmaszárába dugta és megindult vele hazafelé igen nagy örömmel. Mikor meglátta a tornyot, megint csak odagondolt, hogy befordul a kocsmába. Be is telepedett az asztalhoz. Enni, inni kért. Hanem amint falatozik, megint csak vallatni kezdi a kocsmáros és a legény el is meséli mindent.

Nagyot pislant a kocsmáros a botra. Somfordál körülötte, kerülgeti jobbról, balról, hogy megkaparinthassa. Addig-addig, míg ki is cseréli hirtelen. Hanem hogy, hogy nem, a bot kicsuszott a kezéből és leesett.

Odanéz a szolgálégény, hogy mi koppan és hát, csak elkíáltja magát:

— Üsd, vágd!

Nosza, ütni, csépelni kezdi a bot a kocsmáros, agyba-főbe, ahol érte. Az meg ugyan rimánkodik, hanem most már tudta a szolgálégény, hogy a véka meg a kolbász ki révén tünt el. Nem is parancsolta vissza a botot addig, míg a kocsmáros be nem vallotta, hogy azokat is ő lopta el. Mikor aztán előhozta, kapta magát a szolgálégény, hazement a három szerzeménnyel és meg is házasodott. Még ma sem fogyott ki a pénz a vékából, ma is fut a kolbászból az éhezőnek és a bot is meg-mestáncoltatja a rosszakat. A legény azonban azóta sem tette be kocsmába a lábát.

Társaság

Társaságok tőkeemelése utáni kedvezményes adófizetés

A hivatalos lap január 15-i 12. számában megjelent rendelet törvény kimondja, hogy a bélyegtörvény intézkedéseitől eltérően mindazok a tőkeemelések után, amelyek a társasági ingó vagy ingatlan vagyon ujjáértékelése után történnek, a következő adókat kell fizetni:

Tizenkét százalékos adót fizetnek az ingó vagy ingatlan vagyon ujjáértékelése után a részvénytársaságok, míg az egyéb társaságok adóhányada tizenhárom százalék. A fenti összegben kívül a bélyegtörvény tizennegyedik szakaszának első paragrafusa alapján két százalékos adó fizetendő tekintet nélkül arra, hogy a tőkeemelés alkalmával sor került-e új rész-

vények kibocsátására vagy sem. Külön felszámolt adófizetésre kötelezettek az alkalomból részvénytársaságok, amit a bélyegtörvény tizenötödik szakaszának tizenhatodik paragrafusa ír elő. A repülőbélyegilleték 0.10 százalék.

A rendelet törvény kimondja, hogy a fenti körülmények között végrehajtott tőkeemelés mentes az ingó tőkékre kivetett jövedelmi adó alól. A tőkeemelések legkésőbb február 28-ig kell megtörténnie. Másik feltétele az adókedvezménynek, hogy a tőkeemelés megszavazó közgyűlés megtartásától számított tizenöt napon belül kiegyenlítsék a lerovandó adókat.

Új japán külkereskedelmi szervezet

A japán ipari és kereskedelmi minisztérium új külkereskedelmi szervezet felállítását határozta el. A szervezet alapelveiről a „Nikkankogyo” a következőket közli: Az előreláthatólag hosszúra nyúló háboru előkészítésére nemcsak a Mandzsukóval, Kínával, Indokínával és Thaifölddel fennálló, hanem a megszállott területekkel lebonyolítandó kereskedelmi forgalom biztosítására is szükség van. Minthogy ez csak bizonyos meghatározott szerv alapján történhetik, a terv végrehajtásának megkönnyítésére elkerülhetetlen a kiviteli cégek egységes szervezetben való tömörítése. Indokínai, thaiföldi és kínai viszonylatban csak olyan kiviteli cégek jöhetnek előtérbe, melyek 1939-40-ben legalább 500.000 yen értékű forgalmat bonyolítottak le, de ezenkívül bizonyos áruk és piacok területén egyéb feltételek előtérbe is sor kerülhet. Ilyen előírások a yen-blokkterületek irányában is érvényben lesznek, itt azonban a megkívánt minimális üzleti forgalom mértékét kisebbre fogják szabni. A rendelkezésre álló kiviteli lehetőségek 60 százalékát a yen-blokkexportőrök, 20 százalékát a többi exportőrök fogják kapni, 20 százalék pedig tartalék marad. (MN.)

RESZELŐVÁGÓ MŰHELYEK FORGALMI ADÓJA. A pénzügyminisztérium emlékezteti a reszelővágó műhelyeket, hogy az 1941 december 22-én kiadott 428419. számú rendelet értelmében az ujjalakított reszelők után az eddigi három százalék forgalmi adó helyett tizenkét százalékos tartoznak fizetni.

Új ügyosztály a románosítási államtitkárságon. Antonescu Ion tábornagy-államvezető rendelet törvényt írt alá, amelynek értelmében a pénzügyminisztérium igazolási és felszámolási osztályát a románosítási államtitkársághoz osztják be.

Háromévesfél milliárd levtát jegyeztek a bolgár belföldi kölcsönre. A Havas-OFI ügynökség úgy értesül a bolgár fővárosból, hogy a néhány hónappal ezelőtt kibocsátott háromévesfél milliárdos belföldi kölcsön jegyzéseit csütörtökön lezárták. Pénzügyi körök szerint a jegyzések összege teljes mértékben kielégítő.

Tizenötmillió darabból áll Horvátország állatállománya. Horvátországban most fejezték be az ország állatállományának összeszámlálását. Eszerint a lovak száma 623 ezer, a szarvasmarháké 1 millió 900 ezer, a szamaraké 25 ezer, az öszvéreké 1507, a sertéseké 1 millió 300 ezer, a juhoké 2 millió 400 ezer, a kecskéké 567 ezer és a baromfiaké 8 millió 500 ezer. Az ország lakosságának háromnegyede földművelésből és állattenyésztésből él, úgyhogy a fenti számok arányilag kevésnek mondhatók. A kormány megtette a szükséges intézkedéseket az ország állatállományának minőségi és mennyiségi javítására.

Borulató angol megállapítás az angol gumi-termelésről. A Német Távirati Iroda Stockholmban keresztül érkezett jelentése közli, hogy Vernon Bartlett angol újságíró az angol rádióban előadást tartott azokról a súlyos következményekről, amelyek a brit birodalomra nézve származnak a holland-indiai és malajai gumültetvények elvesztése következtében. Az újságíró, aki a háboru előtt Berlinben működött mint hírlaptudósító, megemlíti, hogy egy ízben Hitler kancellár kijelentette, hogy Németország háboru esetén nem lesz rászorulva a természetes gumira, mert műgumiparát kiépítette. Megállapítja az újságíró, hogy az angolok abban a hitben, hogy gumültetvényeik vannak, erre nem fordítottak gondot, ami most természetesen megbosszulja magát.

Ha Timișoara-ra

érkezik, szálljon meg a

„HOTEL EUROPA”

szállodában

IV. Bul. Hegele Mihai 17 sz. alatt

A szálloda kedvező fekvésével, központi fűtéssel, folyó meleg- és hideg vizével, komfortos szép szobáival, fürdőszobáival, de polgári áraival otthonias kényelmet nyújt. Telefon: 21-19. szám.

Külföldi gépjárművek kedvezményes vámilletéke. A hivatalos lap január 15-i 12. számában rendelet törvény jelent meg, amely módosítja az 1941. április 1-én megjelent 290. számú rendelet törvény első szakaszában említett gépjárműbehozatali illetékek mentességéről és csökkentéséről szóló intézkedéseket, illetve a vámtarifa 1289., 1291., 1293. és 1295. cikkelyeiben előírt rendelkezéseket. Ugyanekkor megváltoztatták, illetve felére szállították a külföldről behozott kerépkaroknak az 1288. vámcikkelyben megállapított vámilletékét.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60-195. svájci frank 43.70-45.43. Kliring devizák: Drachma 1.21-1.22, dinár 2.898-3.05, német марка 59-60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68-4.77, pengó 26.50-27, dán korona 30-30, finn марка 2.50-2.50, török font 92-92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.12-3.24, olasz lira 9.50-9.50, horvát kuna 2.95-3. Font devizák (90 százalékos felárral, egyiptomi font 776.91-807.50.

Határidő napló

JANUAR 20:

...skedők és iparosok számlakönyveinek szokásos évi láttaozása a pénzügyigazgatóságon vagy kerületi adóhivatalnál.

A hadfelszerelési államtitkárság javára zárolt török és egyiptomi nyersgyapok készletek hírlalói eddig a napig tartoznak bejelenteni a rendelkezésükre álló mennyiségeket.

JANUAR 25:

Behozatali engedély iránti kérvényeket eddig a napig kell benyújtani a nemzetgazdasági minisztérium behozatali ügyosztályánál.

JANUAR 31:

Carol-fejes 250 leies érmék becserelése lejárt. Vállalatok személyzeti kimutatásának benyújtása a munkaügyi felügyelőségeken.

Zsidó alkalmazottat tartó vállalatok eddig a napig kötelesek kérni a megyei románosítási felügyelőségektől a zsidó alkalmazott-tartási engedélyek kiállítását.

Visszacsatolási kölcsönjegyzés utolsó napja. Azok a személyek, akik eddig a napig buza- és árpa-eladási ajánlatot tesznek az államnak, huszezer lei jutalmat kapnak minden vagon buza és tizenöt-ezer leit minden vagon árpa után.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Alkalmazás

Gépszakmára ügyes tanulókat felvesszünk. Friedrich, Timisoara II., Strada Cogalniceanu 8. (3161)

Házjasszony támaszául keresek minden házimunkát elvégző, rendszerető jó asszonyt, 45 éves korig, két személyhez Steiner, Timisoara. Bul. Carol 47. szám. (3222)

Keresek nyugdíjas vagy leépített technikai tisztviselőt. Írásos ajánlatokat „Agilis” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (3229)

Fémnyomósegédet sürgősen keresünk. Szabó Lajos fémárúüzem, Arad. Calau Saguna 110. (1140)

Nagyobb kifutófiu felvétetik. Coloniale, Arad. Str. Bratianu 2-4. (1143)

Megbízható mindenek, aki főzni is tud, felvétetik február 1-re. Timisoara III., Piata Lahovari 1. szám. Fűszerüzlet. (3257)

Kifutót

fiut vagy leányt, azonnal alkalmaz Aradon a Rudolf Mosse hirdetőiroda. Strada Eminescu 8. szám.

Gyermekek mellé keresek keresztény, intelligens, megbízható leányt. Ajánlatokat „Videk” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (3265)

Varrónó, önállóan dolgozó, azonnalra felvétetik divatszalonba, állandó munkára. Timisoara IV., Bulevardul Carol 11. szám. I. em. Ajtó 14. (3261)

Önálló masamódnót felveszek. Modé Elly-kalapszalon, Timisoara II., Strada M. Joffre, sarok. (3320)

Fiatl borbélysegéd erdélyi városkába, ellátással felvétetik. Értekezni: Timisoara III., Prota Dragomir 14. szám, ap. 7. szám. (3318)

Bejárónó félnapra azonnalra felvétetik. Érdeklődni: Timisoara IV., Strada Miron Costin 1. szám. A ház mesternél. (3253)

Tiszta, rendszerető mindenek szakácsnő felvétetik két személyhez. Timisoara, Bulev. Carol 47. Fakereskedés. (3249)

Keresek perfekt vulkanizáló segédet. Diener és Revoll, Braşov. Strada Regina Maria 63. szám. (3321)

Kezdek lapos kötőgépekhez azonnal felvétetik. Ariadne, Timisoara V., Str. Closca 14. szám. (3319)

Megbízható, tanuló fizetéssel felvétetik. Bruder-cég, Arad, Bulevardul Regina Maria 11. sz. (1162)

Alkalmazok sürgősen elsőrendű számlakatosokat és vasesztergályosokat, helyben való mozgósítást biztosított. Császár, lakatos. Arad. (1152)

Keresek zsidóleányt, kóser háztartásba. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (1148)

Szobaleány, éves bizonyítványokkal, jó fizetéssel felvétetik. Arad, Bulevardul Elisabeta (volt Carol) 18. (1147)

Állást keres

Új nyakendőt készítek, régít javítok, harisnyát talpalok. Arad, Piata Catedralei 2. Udvarbn bír. (1127)

Középkori házaspár keres elhelyezkedést helyben, kifőzdében, étteremben, pékség, mézsáros üzemből, szakács vagy szaknácsonó mellé kisegíteni. A vele járó munkát pontosan elvégezzük, lakásunk van. Egyelőre fizetés nélkül. Cim: „Jobb bánásmód” jellegre a timisoarei kiadóban adandó le. (3217)

Molyrágást, égést, szakadást minden anyagon művészisen megstoppiok, olcsó órák. Arad, Strada Numa Pompiliu 31. szám. (1156)

Műszaki munkálatokban jártas egyen: állandó alkalmazást keres, nagyobb technikai vagy kereskedelmi vállalatnál, esetleg erdélyi vagy bánáti városba is. Szíves megkereséseket „Komoly” jellegre a timisoarei kiadóba kérék. (3254)

Oktatás

Magyar nyelvű tanítót tan nyitok meg január 15-én. női és férfiruha, valamint fehérneműket szabásában, a szabászi szakintézetben, azelőtt országos szabászi akadémián. Haas Hermann, okl. szaktanár vezetése alatt. Timisoara I., Piata Unirii 5. szám. (3288)

Németül jól és olcsón tanít intelligens nő. Érdeklődők címét kérem Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. szám. (1114)

Lakás

Olcsó, teljes körű lakást, esetleg nagyobb albérletbe, vagy főbérletbe keresek. Ajánlatokat Hunia-kalapszalon, Arad, Str. Metianu 2-4. szám. (1102)

2000 leit fizetek annak, aki modern kétszobás lakást szerez központban. Válaszok „Centrum” jellegre a „Favorit” boyvállalathoz Timisoara, kéretnek. (3256)

Adás-vétel

Eladó modern elsőrendű új és világos használt hálószobák. Timisoara III., Str. Cantalei 30. szám. (3266)

Eladó téglából épült, kétszobás családi ház, 400 négyzetgölg telekkel. Colonia Ciarda Rosie, Str. Scoalei 199. szám.

Ajándéktárgyak, porcellán- és üvegárukban; jénai tűzállóedények kaphatók

L. Schmidt sz. Seuster-nél
Timisoara I., Str. Lonovics 3. szám.
Telefon: 22-46.

Szép, értékes ebédlő-, háló-, uri-, szalon, kombináltszoba, csillárok, festmények, perzsák, zongora, kristály-, porcellán-, ezüstkészlet, disztárgyak, marványoszlop, egyéb szép tárgyak eladók. Fischhoff, Timisoara I., Strada Bulevardul Regele Mihai 6 szám. I. em. 7. (3317)

Kötőgépek eladók. Használt, kitünő állapotban, 6/30, 6/40, 5/50. Timisoara, Piata Unirii 5. szám, II. emelet 16. Telefon: 26-84. szám. (3251)

Eladó sötét dióra, faragott szalagarnitúra Arad, Str. Ardealului 10. szám. (1138)

Szalagfűrés megvételre, esetleg bérbe kerestetik. I. Faur, Timisoara IV., Str. I. C. Bratianu 37. Telefon: 22-05. szám. (3252)

Eladó alig használt kovácsfuró, üllő és tűzszerszám. Fekete József, Ghioroc. (Jud. Arad). (1145)

Szepessy mélykocsi és gyermekkosár eladó. Arad, Piata Elena Doamna 13. (1146)

Imling Konrad végrehajtási törvény: megvételre keresek. Arat és címet kérek a timisoarei kiadóban leadni. (7406)

Ebédők, hálószobák, kombinált szekrény, matracok, ottomanok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak szekrények stb. olcsón kaphatók Blidariunál, Timisoara IV., Piata Kütt 2, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrógépeket, stb. Magas árat fizetünk. (3293)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és írógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalagbutorokat, csillárokat, festményeket, reka miéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75 (4250)

NARANCS
(fagymentes)
I-a minőség kgr. 135 lei
Rebholz János
cégnél
Timisoara I., Piata Bratianu

Traktorokat, cséplőgarnitúrákat, motorokat és malmigépeket magas napi ár mellett veszünk. Friedrich Desideriu, Timisoara II., Str. Cogalniceanu 8. szám. (3230)

Tisztítóröngyöt veszünk. Timisoara III., Str. Brancoveanu 6. sz. (3238)

Autómotort 20-30 HP. completen megvételre keresünk. Friedrich Desider Timisoara II., Str. Cogalniceanu 8. szám (3187)

Konyhaberendezések nagy választékban kaphatók. Csiszternél, Arad. Calea Bihorului 24. Ugyanott tanuló felvétetik. (1116)

Jókai-sorozat, kifogástalan állapotban eladó. Arad, Piata Cernat 18. Lakás az udvarban balra. (1161)

Jókarban levő, 80 basszusos Akkordeon lehetőleg Hohner Perdi II, vagy Tango, megvételre kerestetik. Ajánlatokat kérem vagy a timisoarei kiadóban, vagy Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. szám, leadni. (1158)

Eladó kétszobás magánház, gyümölcsösrel, Gradistén. Érdeklődni: Bodnárné, St. Alexandri 9. földszint. (1159)

Jó minőségű barnakőszén kapható Hegedűs-fatelepe. Timisoara, telefon: 16-20 szám. (3262)

330 KAT. HOLD

I-a bánáti szántó, állomás mellett, 4 hold belsősséggel (7 épület, emeletes magtárakkal), nagy állatállomány és felszerelés 12.000.000 lei.

Hatschek, Arad, Bu'ev. Carol 17

Veszek használt alsó- és felsőruhákat, fehérneműt és más aprótárgyakat bizományba. Garanciaképes vállalatom van. Levelezőlaphívásra házhoz megyek. Hölgyek és urak díszkrétnel, jól vásárolhatnak. Timisoara II., Str. St. O Iosif. Bacanie. (3241)

Tisztítóbony és bricsesz, majdnem új, eladó. Timisoara IV., Str. Wilhelm Mühle 21. szám, középső csengő. Megtekinthető 12-2 óra között. (3255)

Asztalos-felszerelések, szerszámok, padok, baktok, kályhák, Sprig-gép pisztolyokkal, 2 H. P.-motor, különböző nyers anyagok stb. eladók. Timisoara III., Str. Cameliei 25. szám. (3258)

Ötülésses fekete szán eladó. Cim a timisoarei kiadóban. (3314)

Agentura Comertul Banajean

Arad, V. Go'dis 5.

Megvételre keres: Magánházat 600.000 lei körül, két részre osztható házat 1.200.000-ig. Eladásra kínál a Belvárosban a centrumban 3 lakásos, magaspöldszintes házat 1.300.000 leiert. — Kisebb bérházat 450.000 leiert. — Keresünk különböző házakat 500.000 leitől 3.000.000 leig, — földeket Arad és Pecica határában. — Megbizónk betársulna kereskedelmi vagy ipari vállalatba 1.500.000 leiel. — Bankkölcsonöket szerzünk. Külföldi ingatlanok eladása és cseréje.

Eladó 1 drb. Excenter-prés 2 darab fémmnyomópad, 3 darab furógép, 1 Flóra-permetező. Arad, Str. Cantacuzino 31. szám. (1116)

Eladnám, vagy elcserélném Nagyváradon lévő egyszer kétszobás és háromszor egyszoba-konyhás, kertes házamat aradi, vagy más romániai hasonló házzal. Cim: Arad, Str. Episcopiei 2. szám, II. emelet. Suciú. (1105)

Kolozsvárt hoztak vennék. Ajánlatokat utca, házszám, leírás, ára leiben, van-e terhelve „Sürgös” jellegre Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. (1095)

Vennék jó állapotban levő sportkocsit, zománcozott zsiros bödönt, 20-25 literest, gyermekszéket. Ugyanott eladó 2 festőállvány, fekete tavaszi nőikabát közérmetre. Soós Viktor. Timisoara III., Str. C. Porumbescu 23. sz. (3216)

Eladó 6-15 m/m. vaslemez, tartányok, gőzgépek és kazánok, hegesztőkészülékek, használt Hanneßmann-csövek. 4x4 m-es, vízhatlan, alig használt ponyva. Cim: Lugoj, Str. Xenopol 41.

Egy rakott takaréktűzhely eladó. Ugyanott egy villanyvasaló, 110 voltos, megvételre kerestetik. Érdeklődni a délelőtti órákban. Arad. Strada Sava Raicu 101/b. (1166)

Megvételre kerestetnek

MÁV. Hofherr- vagy Gazdasági-gyártmányu, lehetőleg golyóscsapágyas, használt cséplőgépek és cséplőgarnitúrák, bármilyen nagyságban, ugyszintén használt Fordson-és WD. Hanonagtraktorok. A részletes ajánlatokat szíveségből továbbítja: Soltész József, Timisoara III., Str. Memorandului 20 sz.

Sürgősen eladó Nagyváradon, volt Str. Ispirescu, háromszobás, előszobás és egyszer egyszobás-konyhás utcai lakás, száraz kapubejáratu ház, 600.000 leiert, mely Aradon fizetendő. Cim: Olteanu ügyvéd, Arad, Str. Episcopiei 4. (1155)

Modern 3 plus 1 lámpás hálózati rádió olcsón eladó. Arad, Calea Saguna 96. sz. (1153)

Női és nagyobb gyermekhócipó férficipők eladók. Arad Str. Costache Negri 8. (1154)

Kövér dísznő eladó. Séga, Strada Despot Voda 5. szám. (1149)

Takaréktűzhelyet veszünk négy főzölyekkel, használt, jókarban. Arad, Calea Saguna 162. Vásárhelyi-otthon. (1150)

Teher-szánt keresünk

bérbe, vagy megvételre. Érdeklődni: „VITAMIN” Calea Ghiorocului 28. sz. Telefon: 41-74. szám.

Padlóra való linoleum 350x110 méretben, zsirosbödön, mindkettő új állapotban eladó. Timisoara IV., Str. Preyer 13. szám. Érdeklődni a házmesternél. (3260)

Férfitűlikabát, fekete, olcsón eladó. Megtekinthető 8-10 és 1-5 óra között. Timisoara IV., Hotel Metropol, földszint 5. (3270)

Szilbunda, majdnem egészen új, közep-termetre eladó. Timisoara IV., Bulevardul Carol II. szám. II. emelet, 24. szám. (3259)

Különléte

Bérbevennék 8-10 évi időtartamra 50-150 holdig prima tanyásbirtokot, gazdasági épületekkel, esetleg gazdasági felszereléssel. Részletes ajánlatokat Locotonent Clujan Adrian, Savarsin. Jud. Arad. ()

Komoly vállalkozásba betársulnék 400 ezer leiel és személyes közreműködéssel. Léépitett r. t. főtisztviselő (cégjegyző) vagyok. Érdeklődők írjanak „Prima referenciák” jellegre a timisoarei kiadóhivatalba. (3267)

Üzlethelyiség a Belvárosban, prefektúra mellett, azonnal kiadó. Timisoara I. Str. Mercy 4. szám. (3268)

Zongorahangolásra

cimek ismét leadhatók a Sargagyószertárban. Timisoara III., Str. Ciprian Porumbescu 1. szám. Telefon: 40-53.

Paplanokat készít, használtakat is újjá-dolgozza már 250 leiert is Glück, Arad. Str. Baritiu 8. Avram Iancu-ter mellett. (4021)

Póloskairtást, parkettaszurolást, garancia mellett vállal: Lovas, Arad, Bulevardul Regina Maria 18. szám. Háznes-ternél. (4020)

Főtéri csemegeüzlet

jó forgalommal, régi vevőkörrel, be- tegség miatt átadó. Érdeklődni: Aradon, délután 2-3 óra között. Tel. 16-95

Bérbevennék Arad környékén 10-20 holdig tanyát, gazdasági épületekkel. Részletes ajánlatokat Rudolf Mossehoz Arad, kérek. (1078)

HATSCHÉK-ugynökseg
Arad, Bu. Carol 17 (v. 46), telef. 16-95

ARAK EZREKBEIN!

HÁZAK: 8000: belv. modern bérház. — 5500: bérház cca 11% jöv. — 5200: főtéri bérház cca 350.000 btto jöv. nagy telek — 3200: üz. sarokház, cca 6% btto jöved. — 2500: 14 lakásos sarokház. — 2400: emeletes modern bérvilla. 3 kompl. összkonf. lakás, kert. — 2100: cottagevilla 4x2 szob. kompl. lakás, kert. — 2000: Központban 4 lakás, 300 öl elfelezhető gyüm. — 1700: sarokbérház. 1 nagy, 3 kis lakás, 15 parcellára osztott cca 4 hold bolgárkertészet. — 1600: belv. üz. ház, 8 lakás — 1580: Horia-nál 4x2 szobás fürdőszobás. — 1500: 2 lakásos új villa. — 1400: Közközháznál 2x3 sz. kompl. — 1300: belv. 3 bérlemény, 96 ezer btto. — 1100: Iancuternél félemeletes 4 lakásos. — 900: külv. emeletes modern villa, 2 hold gyüm. — 700: Aradul-noun 7 szobás, gazd. épül. — 650: II. kerületben 3 sz. fürdősz., kert. 600: u. o. 6 lakás, 350 öl gyüm. — 550: új 3 lakás, pince. — 530: 5-uton új üz. ház, kert. — 500: 8 lakás, 36 ezer jöv. — 420: új 2 sz. villa. — 400: Aradul-noun új 2 sz. gazdasági épületek, 500 öl gyüm. — 350: gradistén, főt mellett 2 lakásos. — 260: Cukorgyárnál 2 lakás. — 150: ségai, 2 sz., 300 öl kert. — **FÖLDEK: 12000:** Bánáti 330 k. h. I-a szántó, állomás-nál 7 épülettel, 6000: Timisoaratól 20 km. 142 k. h. I-a szántó. — 3200: Aradtól 24 km-re 85 k. h. I-a szántó. — 2400: Severin-megyében 80 k. h. épületekkel. — 2000: Arad megyei 40 k. h. I-a szántó, tarjával. Csereingatlanok minden árfokozatban

HIRDESSEN
a DELI HIRLAPBAN!

Nevesített a Tipografia „Timisoara” környezetben, Timisoara